

סדר הלימוד לעילוי נשמה

ליקט וערך הרב יעקב יעקב שליט"א

לחץ כאן לבניית נוסח לימוד לפי שם הנפטר

תפילה שאומרים לפני הלימוד

פתח אליהו

תהלים פרק קיט' (אלפא ביתא)

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ א ק ר ש ת

פרקי משנה לפי סדר א-ב

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ א ק ר ש ת

מסכת מקואות פרק ז' (אותיות נשמה)

מסכת כלים פרק כד

זוהר (קטע מהאדרא זוטא)

תפילה לאחר הלימוד

קדיש על ישראל

השכבה

ברכת בית העלמין

מזמורי תהילים שנוהגים לקרוא בבית העלמין

פרק-לג פרק-טז פרק-יז פרק-עב פרק-צא פרק-קד פרק-קל

תפילה שאומרים לפני הלימוד

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו, שיעלה לרצון למוד זה
שאנחנו לומדים לשם נשמת (פבי"פ) ע"ה. ובזכות למוד זה, האל הגדול
הגבור והנורא שוכן עד וקדוש שמו, שתצטרך נשמתו (נשמתה) בצרור החיים.
ותמחל ותסלח ותכפר ותמחה ותמחק כל מה שחטא וענה ופשע (שחטאה
ועותה ופשעה) לפניך, או עשה (עשתה) דבר שלא כרצונך. ואל תזכר לו (לה) שום
חטא ועון ופשע ועברה, אלא כל המצות שעשה תזכרם לו (לה) לטובה.
ורוחו (ורוחה) תרגיע בחלק היושבים בגן עדן, ונשמתו תתעדן בטוב הצפון
לצדיקים ותשיב בכבוד מנוחתו (מנוחתה), ולקץ הימין יעמד לגורלו (לגורלה).
ויקוה אליו השלום, ועל משכבו (משכבה) יבא שלום, כדכתוב יבא שלום
ינוחו על משכבותם. הוא (היא) וכל בני ישראל השוככים עמו (עמה) בכלל
הרחמים והסליחות. אמן, כן יהי רצון:

יהי רצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יהוה צורי וגואלי:

פתח אליהו

פֶּתַח אֱלֹהֵיהוּ (הנביא זכור לטוב) וְאָמַר, רַבּוֹן עֲלָמִין דְּאַנְתָּהּ הוּא חַד וְלֹא בְּחֻשְׁבּוֹן, אַנְתָּהּ הוּא עֲלָאָה עַל כָּל עֲלָאִין, סְתִימָא עַל כָּל סְתִימִין, לִית מַחְשְׁבָה תְּפִיסָא בְּדָ כְּלָל, אַנְתָּהּ הוּא דְאַפִּיקַת עֶשֶׂר תְּקוּוּנִין, וְקָרִינָן לֹון עֶשֶׂר סְפִירָן, לְאַנְהָגָא בְּהוֹן עֲלָמִין סְתִימִין דְּלֹא אַתְּגַלְיִין, וְעֲלָמִין דְּאַתְּגַלְיִין, וּבְהוֹן אַתְּכְּסִיאת מִבְּנֵי נְשָׂא, וְאַנְתָּהּ הוּא דְקִשִּׁיר לֹון, וּמִיחַד לֹון, וּבְגִין דְּאַנְתָּהּ מְלַגָּא, כָּל מָאן דְּאַפְרִישׁ חַד מִן חֲבֵרִיהּ מְאַלִּין עֶשֶׂר, אַתְּחַשִּׁיב לִיהּ כְּאַלּוּ אַפְרִישׁ בְּדָ.

וְאַלִּין עֶשֶׂר סְפִירָן אֵינֹון אֲזִלִּין כְּסֻדְרוֹן, חַד אַרְיָד, וְחַד קְצָר, וְחַד בֵּינוּנִי, וְאַנְתָּהּ הוּא דְאַנְהִיג לֹון, וְלִית מָאן דְּאַנְהִיג לָךְ, לֹא לְעִילָא וְלֹא לְתַתָּא וְלֹא מִכָּל סְטָרָא, לְבוּשִׁין תְּקִינַת לֹון, דְּמִנְיֵיהוּ פְּרַחִין נְשֻׁמְתִין לְבְּנֵי נְשָׂא, וְכַמְּה גוּפִין תְּקִינַת לֹון, דְּאַתְּקָרִיאוּ גוּפָא לְגַבֵּי לְבוּשִׁין דְּמַכְסִּין עֲלֵיהוֹן, וְאַתְּקָרִיאוּ בְּתַקוּנָא דָא, חֻסְדָּא דְרוּעָא יְמִינָא, גְּבוּרָה דְרוּעָא שְׂמָאלָא, תְּפִאָרַת גוּפָא, נְצַח וְהוּד תְּרִין שׁוּקִין, וְיִסוּד סִיּוּמָא דְּגוּפָא אוֹת בְּרִית קִדְשׁ, מְלָכוּת פֶּה תוֹרָה שְׁבַעל פֶּה קָרִינָן לִיהּ.

חֲכָמָה מוֹחָא אִיהוּ מַחְשְׁבָה מְלָגוֹ, בִּינָה לְבָא וּבָה הֵלֵב מִבִּין, וְעַל אֱלִין תְּרִין כְּתִיב הַנְּסֻתְרוֹת לִיהוּ"ה אֱלֹהֵינוּ, כְּתָר עֲלִיוֹן אִיהוּ כְּתָר מְלָכוּת, וְעֲלִיהּ אַתְּמַר מְגִיד מְרֵאשִׁית אַחֲרִית, וְאִיהוּ קַרְקַפְתָּא דְּתַפְלִי, מְלָגוֹ אִיהוּ יו"ד ה"א וּא"ו ה"א, דְּאִיהוּ אֲרַח אֲצִילוֹת, אִיהוּ שְׁקִיּוֹ דְּאִילָנָא בְּדְרוּעוּי וְעַנְפוּי, כְּמִיָּא דְּאַשְׁקִי לְאִילָנָא, וְאַתְרַבֵּי בְּהוּא שְׁקִיּוֹ.

רַבּוֹן הַעוֹלָמִים, אַנְתָּהּ הוּא עֲלַת הַעֲלוֹת, סַבְתָּ הַסְּבוֹת, דְּאַשְׁקִי לְאִילָנָא בְּהוּא נְבִיעוּ, וְהוּא נְבִיעוּ אִיהוּ כְּנֻשְׁמַתָּא לְגוּפָא, דְּאִיהוּ חֵיִים לְגוּפָא, וּבְדָ לִית דְּמִיוֹן וְלִית דְּיוּקָנָא מִכָּל מַה דְּלָגוֹ וּלְבָר, וּבְרֵאֲתָ שְׂמִיָּא וְאַרְעָא, וְאַפִּיקַת מְנַהוֹן שְׂמֵשָׁא וְסִיְהָרָא וְכֻכְבֵּיָא וּמְזֵלִי, וּבְאַרְעָא אֱלָנִין וְדִשְׁאִין וְגַנְתָּא דְּעָדוֹן וְעֶשְׂבִין וְחִיוּוֹן וְעוֹפִין וְנוֹנִין וּבְנֵי נְשָׂא, לְאַשְׁתְּמוּדְעָא בְּהוֹן עֲלָאִין, וְאַיְדָּא תְּנַהְגוּן בְּהוֹן עֲלָאִין וְתַתְּאִין, וְאַיְדָּא אַשְׁתְּמוּדְעָאן מְעֲלָאִי וְתַתְּאִי, וְלִית דְּיַדְעָ בְּדָ כְּלָל. וּבֵר מִינְדָּא לִית יַחֲדָא בְּעֲלָאִי וְתַתְּאִי, וְאַנְתָּהּ אַשְׁתְּמוּדְעָ אָדוֹן עַל כָּלָא, וְכָל סְפִירָן כָּל חַד אִית לִיהּ שֵׁם יְדִיעָ, וּבְהוֹן אַתְּקָרִיאוּ מְלַאכְיָא, וְאַנְתָּהּ לִית לָךְ שֵׁם יְדִיעָ, דְּאַנְתָּהּ הוּא מְמַלָּא כָּל שְׂמָהוֹן, וְאַנְתָּהּ הוּא שְׁלִימוֹ דְּכֻלְהוּ, וְכַד אַנְתָּהּ תְּסַתְּלַק מְנַהוֹן, אַשְׁתְּאַרוּ כְּלָהוּ שְׂמָהוֹן כְּגוּפָא בְּלֹא נְשֻׁמְתָּא.

אַנְתָּהּ חֲכִים וְלֹא בְּחֲכָמָה יְדִיעָא, אַנְתָּהּ הוּא מִבִּין וְלֹא מִבִּינָה יְדִיעָא, לִית לָךְ אַתְרָ יְדִיעָא אֲלָא לְאַשְׁתְּמוּדְעָא תּוּקְפָדָּא וְחִילָדָּא לְבְּנֵי נְשָׂא, וְלְאַחְזָאָה לֹון אִיְדָּא אַתְּנַהִיג עֲלָמָא בְּדִינָא וּבְרַחֲמֵי, דְּאִינֹון צְדָק וּמִשְׁפָּט, כְּפּוּם עוֹבְדֵיהוֹן דְּבְנֵי נְשָׂא, דִּין אִיהוּ גְּבוּרָה, מִשְׁפָּט עֲמוּדָא דְּאַמְצְעִיתָא, צְדָק מְלָכוּתָא קְדִישָׁא, מֵאַזְנֵי צְדָק תְּרִין סְמִכֵי קְשׁוּט, הִין צְדָק אוֹת בְּרִית, כְּלָא לְאַחְזָאָה אִיְדָּא אַתְּנַהִיג עֲלָמָא, אֲבָל לֹא דְאִית לָךְ צְדָק יְדִיעָא דְּאִיהוּ דִּין, וְלֹא מִשְׁפָּט יְדִיעָא דְּאִיהוּ רַחֲמֵי, וְלֹא מִכָּל אֱלִין מַדּוֹת כְּלָל.

קוּם רַבִּי שְׂמַעוֹן וְיִתְחַדְשׁוּן מְלִין עַל יְדָדָּא, דְּהָא רְשׁוּתָא אַתְּיַהִיב לָךְ לְגַלְגָּאָה רְזִין טְמִירִין עַל יְדָדָּא, מַה דְּלֹא אַתְּיַהִיב רְשׁוּ לְגַלְגָּאָה לְשׁוּם בְּרַשׁ עַד כְּעוֹן,

קם רבי שמעון פתח ואמר, לך יהו"ה הגדולה והגבורה וכו', עלאין שמעו אינון דמיכין דחברון, ורעיא מהימנא אתערו משנתכון, הקיצו ורננו שוכני עפר, אליו אינון צדיקיא דאינון מסטרא דההוא דאתמר בה אני ישנה ולבי ער, ולא אינון מתים, ובגין דא אתמר בהון הקיצו ורננו וכו', הקיצו אנת ואבהו, רעיא מהימנא אתער אנת ואבהו לאתערונתא דשכינתא דאיהי ישנה בגלותא, דעד כען צדיקיא כלהו דמיכין ושינתא בחוריהון.

מיד יהיבת שכינתא תלת קליו לגבי רעיא מהימנא, ויימא ליה קום רעיא מהימנא, דהא עלך אתמר קול דודי דופק לגבאי בארבע אתוון דיליה, ויימא בהון, פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תפתי, דהא תם עונד בת ציון, לא יוסיף להגלותך.

שראשי נמלא טל, מאי נמלא טל אלא אמר קודשא בריהו הוא, אנת חשיבת דמיומא דאתחרב בי מקדשא דעאלנא בביתא דילי, ועאלנא בישובא, לאו הכי, דלא עאלנא כל זמנא דאנת בגלותא, הרי לך סימנא שראשי נמלא טל, הייא שכינתא בגלותא, שלימו דילה וחיים דילה איהו טל, ודא איהו יו"ד הייא וא"ו, והייא איהי שכינתא דלא מחושבון ט"ל, אלא יו"ד הייא וא"ו, דסליקו אתוון לחשבון ט"ל, דאיהו מליא לשכינתא מנביעו דכל מקורין עלאין, מיד קם רעיא מהימנא, ואבהו קדישין עמיה, עד כאן רזא דחודא.

ברוך יהוה לעולם אמן ואמן:

תהלים פרק קיט' (אלפא ביתא)

נוהגים לומר פסוקי תהלים לפי שם הנפטר. כגון: יצחק בן שרה, יקראו את הפסוקים המתחילים באותיות: י צי ח קי ב נ ש ר ה.

א

אשרי תמימי דרך, ההלכים בתורת יהוה: אשרי, נצרי עדתיו, בכל-לב ודרשוהו: אף לא פעלו עולה, בדרךיו הלכו: אנה צויתנה פקדיך, לשמר

מֵאֵד : אַחְלֵי יִכְנוּ דְרָכֵי, לְשֹׁמֵר חֻקֶּיךָ : אִזּוּ לֹא-אִבּוֹשׁ, בְּהִבִּיטִי אֶל-כָּל-
מִצְוֹתֶיךָ : אִוְדָךְ בִּישֶׁר לִבָּב, בְּלִמְדֵי מִשְׁפָּטֵי צְדָקָךָ : אֶת-חֻקֶּיךָ אֲשֶׁמֶר, אֶל-
תַּעֲזֹבֵנִי
עַד-מֵאֵד.

ב

בְּמָה יִזְכֶּה-נַעַר אֶת-אֲרָחוֹ, לְשֹׁמֵר כְּדַבְּרֶךָ : בְּכָל-לִבִּי דַרְשֵׁתִיךָ, אֶל-תִּשְׁגַּנִּי
מִמִּצְוֹתֶיךָ : בְּלִבִּי צַפְנֹתִי אִמְרֹתֶיךָ, לְמַעַן לֹא אֶחְטֵא-לָךְ : בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה,
לְמַדְנֵי חֻקֶּיךָ : בְּשִׁפְתֵי סִפְרֹתֵי, כָּל מִשְׁפָּטֵי-פִיךָ : בְּדַרְךָ עֲדוֹתֶיךָ שִׁשְׁתִּי עַל
כָּל-הוֹן : בְּפִקּוּדֶיךָ אֲשִׁיחָה, וְאִבִּיטָה אֲרַחֲתֶיךָ : בְּחֻקֹּתֶיךָ אֲשַׁתְּעָשֶׂע, לֹא
אֲשַׁכַּח
דַּבְּרֶךָ :

ג

גָּמַל עַל-עֲבֹדְךָ אַחִיָּה, וְאֲשַׁמְרָה דַּבְּרֶךָ : גַּל-עֵינַי וְאִבִּיטָה, נִפְלְאוֹת מִתּוֹרַתֶךָ :
גֵּר אֲנֹכִי בְּאֶרֶץ, אֶל-תִּסְתֵּר מִמֶּנִּי מִצְוֹתֶיךָ : גְּרָסָה נַפְשִׁי לְתַאֲבָה, אֶל-
מִשְׁפָּטֶיךָ בְּכָל-עֵת : גְּעַרְתָּ, זָדִים אֲרוּרִים, הַשֹּׁגִים מִמִּצְוֹתֶיךָ : גַּל מַעְלִי,
חֲרָפָה וְבוֹז, כִּי עֲדַתֶּיךָ נִצְרַתִּי : גַּם יֵשְׁבוּ שָׂרִים בִּי נִדְבָרוּ, עֲבַדְךָ יִשְׁחַח
בְּחֻקֶּיךָ : גַּם-עֲדַתֶּיךָ, שְׁעֲשִׂעִי, אֲנִשִּׁי עֲצָתִי :

ד

דָּבָקָה לְעֵפֶר נַפְשִׁי, חִינֵי כְּדַבְּרֶךָ : דְּרָכֵי סִפְרֹתֵי וְתַעֲנֵנִי, לְמַדְנֵי חֻקֶּיךָ : דָּרְךָ-
פִּקּוּדֶיךָ הִבִּינֵנִי, וְאֲשִׁיחָה בְּנִפְלְאוֹתֶיךָ : דָּלַפָּה נַפְשִׁי, מִתּוֹגָה, קִיַּמְנִי, כְּדַבְּרֶךָ :
דָּרְךָ-שֹׁקֵר הִסֵּר מִמֶּנִּי, וְתוֹרַתֶּךָ חִנֵּנִי : דָּרְךָ-אֲמוּנָה בְּחַרְתִּי, מִשְׁפָּטֶיךָ שׁוֹיֵתִי :
דַּבְּקֹתִי בְּעֲדוֹתֶיךָ, יְהוָה אֶל-תִּבְיַשְׁנִי : דָּרְךָ-מִצְוֹתֶיךָ אֲרוּץ, כִּי תִרְחִיב לִבִּי :

ה

הוֹרַנִי יְהוָה דָּרְךָ חֻקֶּיךָ, וְאֲצַרְנָה עֵקֶב : הִבִּינֵנִי וְאֲצַרָה תּוֹרַתֶךָ, וְאֲשַׁמְרָנָה
בְּכָל-לֵב : הִדְרִיכֵנִי בְּנִתִּיב מִצְוֹתֶיךָ, כִּי-בוֹ חִפְצָתִי : הִט־לִבִּי אֶל-עֲדוֹתֶיךָ,
וְאֶל אֶל-בְּצַע : הִעֲבֵר עֵינַי מִרְאוֹת שׁוֹא, בְּדַרְכֶּךָ חִינֵי : הִקֵּם לְעֲבֹדְךָ אִמְרֹתֶיךָ,
אֲשֶׁר לִירְאָתֶךָ : הִעֲבֵר חֲרָפְתִּי אֲשֶׁר יִגְרַתִּי, כִּי מִשְׁפָּטֶיךָ טוֹבִים : הִנֵּה תִאֲבָתִי
לְפָקְדֶיךָ, בְּצִדְקֹתֶיךָ חִינֵי :

ו

ויבאני חסדך יהוה, תשועתך כאמרתך: ואענה חרפי דבר, כי-בטחתי בדברך: ואל-תצל מפי דבר-אמת עד-מאד, כי למשפטך יחלתי: ואשמרה תורתך תמיד, לעולם ועד: ואתהלכה ברחבה, כי פקדיך דרשתי: ואדברה בעדתיך נגד מלכים, ולא אבוש: ואשתעשע במצותיך אשר אהבתי: ואשא-כפי אל-מצותיך, אשר אהבתי, ואשיחה בחקיך:

ז

זכר-דבר לעבדך, על אשר יחלתני: זאת נחמתי בעיני, כי אמרתך חיתני: זדים הליצני עד-מאד, מתורתך לא נטיתי: זכרתי משפטיך מעולם יהוה ואתנחם: זלעפה אחזתני מרשעים, עזבי תורתך: זמרות היו-לי חקיך בבית מגורי: זכרתי בלילה שמה יהוה, ואשמרה תורתך: זאת היתה-לי, כי פקדיך נצחתי:

ח

חלקי יהוה אמרתי, לשמר דבריך: חליתי פניך בכל-לב, חנני כאמרתך: חשבתי דרכי, ואשיבה רגלי אל-עדתיך: חשתי, ולא התמהמהתי, לשמר מצותיך: חבלי רשעים עונדני, תורתך לא שכחתי: חצות-לילה אקום להודות לך, על משפטי צדקך: חבר אני לכל-אשר יראוך, ולשמרי פקודיך: חסדך יהוה מלאה הארץ, חקיך למדני:

ט

טוב עשית עם-עבדך, יהוה כדברך: טוב טעם ודעת למדני, כי במצותיך האמנתי: טרם אענה אני שגג, ועתה אמרתך שמרתי: טוב-אתה ומטיב, למדני חקיך: טפלו עלי שקר זדים, אני בכל-לב אצר פקודיך: טפש כחלב לבם, אני תורתך שעשעתי: טוב-לי כי-עניתני, למען אלמד חקיך: טוב-לי תורת-פיך, מאלפי זהב וכסף:

י

יְדִיעַ עֲשׂוּנִי וַיְכַוְנֵנִי, הִבִּינֵנִי וְאֶלְמְדָה מִצֹּתֶיךָ: יִרְאֶיךָ יִרְאוּנִי וַיִּשְׁמְחוּ, כִּי לְדַבְרֶךָ יִחְלָתִי: יְדַעְתִּי יְהוָה כִּי-צָדֵק מִשְׁפָּטֶיךָ, וְאֱמוּנָה עֲנִיתָנִי: יְהִי-נָא חֶסֶדְךָ לְנַחֲמֵנִי, כְּאִמְרָתְךָ לְעַבְדְּךָ: יִבְאוּנִי רַחֲמֶיךָ וְאֶחִיָּה, כִּי-תוֹרַתְךָ שְׁעִשְׂעִי: יִבְשׂוּ זְדִים כִּי-שָׁקַר עֲוֹתוֹנִי, אֲנִי אֲשִׁיחַ בְּפִקּוּדֶיךָ: יָשׁוּבוּ לִי יִרְאֶיךָ, וַיִּדְעִי (וַיִּדְעֵ) עֲדַתְךָ: יְהִי-לִבִּי תָמִים בְּחֻקֶיךָ, לְמַעַן לֹא אֲבוֹשׁ:

ב

כָּלְתָה לְתִשׁוּעָתְךָ נַפְשִׁי, לְדַבְרֶךָ יִחְלָתִי: כָּלוּ עֵינַי לְאִמְרָתְךָ, יֹאמֵר מִתִּי תִנְחַמְנִי: כִּי-הֵייתִי כְּנֹאד בְּקִיטוֹר, חֻקֶיךָ לֹא שָׁכַחְתִּי: כַּמָּה יָמִי-עַבַדְתְּךָ, מִתִּי תַעֲשֶׂה בְרֹדְפֵי מִשְׁפָּט: כְּרוּ-לִי זְדִים שִׁיחוֹת, אֲשֶׁר לֹא כְתוּרַתְךָ: כָּל-מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה, שָׁקַר רִדְפוּנִי עֲזַרְנִי: כַּמְעַט כָּלוּנִי בְּאֶרֶץ, וְאֲנִי לֹא-עֲזַבְתִּי פְקֻדֶיךָ: כְּחֶסֶדְךָ חֲיִנִי, וְאֲשִׁמְרָה, עֲדוֹת פִּי:

ג

לְעוֹלָם יְהוָה, דָּבַרְךָ נֶצֶב בְּשָׁמַיִם: לְדֹר וָדֹר אֱמוּנָתְךָ, כּוֹנֵנֶת אֶרֶץ וַתַּעֲמֹד: לְמִשְׁפָּטֶיךָ, עֲמַדוֹ הַיּוֹם: כִּי הַכֹּל עַבַדְתְּךָ: לוּלִי תוֹרַתְךָ שְׁעִשְׂעִי, אֲזִ אֲבַדְתִּי בְּעֵנָי: לְעוֹלָם לֹא-אֲשַׁכַּח פְּקוּדֶיךָ, כִּי בָם חִיֵּיתָנִי: לָךְ-אֲנִי הוֹשִׁיעֵנִי, כִּי פְקוּדֶיךָ דָּרְשָׁתִי: לִי קוֹי רְשָׁעִים לְאֲבַדְנִי, עֲדַתְךָ אֲתַבּוֹן: לְכֹל-תִּכְלָה רְאִיתִי קָץ, רַחֲבָה מִצְוֹתְךָ מְאֹד:

ד

מֵה-אֶהְבֵּתִי תוֹרַתְךָ, כָּל-הַיּוֹם הִיא שִׁיחַתִּי: מֵאִיִּבִי תִחַכְמֵנִי מִצְוֹתְךָ, כִּי לְעוֹלָם הִיא-לִי: מִכָּל-מְלַמְדֵי הַשָּׁפְלָתִי, כִּי עֲדוֹתֶיךָ שִׁיחָה לִי: מִזְּקֵנִים אֲתַבּוֹן, כִּי פְקוּדֶיךָ נֶצְרָתִי: מִכָּל-אֲרָח רַע כְּלַאתִי רַגְלִי, לְמַעַן אֲשַׁמֵּר דְּבָרְךָ: מִמִּשְׁפָּטֶיךָ לֹא-סָרְתִי, כִּי-אֶתָּה הוֹרַתָּנִי: מֵה-נִמְלְצוּ לְחַפֵּי אִמְרָתְךָ מִדְּבַשׁ לִפִּי: מִפְּקוּדֶיךָ אֲתַבּוֹן, עַל כֵּן שָׁנֵאתִי כָּל-אֲרָח שָׁקַר:

ה

גַּר-לְרַגְלֵי דְבָרְךָ, וְאוֹר לְנִתְיַבְתִּי: נִשְׁבַּעְתִּי וְאֶקְיָמָה, לְשַׁמֵּר מִשְׁפָּטֵי צְדָקָךָ: נִעֲנִיתִי עַד-מְאֹד, יְהוָה חֲיִנִי כִדְבָרְךָ: נִדְבוֹת פִּי רָצָה-נָא יְהוָה, וּמִשְׁפָּטֶיךָ לְמַדְנִי: נַפְשִׁי בְּכַפֵּי תַמִּיד, וְתוֹרַתְךָ לֹא שָׁכַחְתִּי: נִתְנוּ רְשָׁעִים פֶּח לִי,

ומפקודיך לא תעיתני : נחלתי עדותיך לעולם, כי-ששון לבי המה : נטיתני
לבי לעשות חקיקי לעולם יעקב :

ס

סעפים שנאתי, ותורתך אהבתי : סתרי ומגני אתה, לדברך יחלתי : סורו-
ממני מרעים, ואצרה מצות אלהי : סמכני כאמרתך ואחיה, ואל-תבישני
משברי : סעדני ואושעה ואשעה בחקיקי תמיד : סלית כל-שוגים מחקיקי,
כי-שקר תרמיתם : סגים השבת כל-רשעי-ארץ, לכן אהבתי עדותיך : סמר
מפחדך בשרי, וממשפטך וראתי :

ע

עשיתי משפט וצדק, בל-תניחני לעשקי : ערב עבדך לטוב, אל-יעשקני
זדים : עיני כלו לישועתך, ולאמרת צדקך : עשה עם-עבדך כחסדך, וחקיקי
למדני : עבדך-אני הבינני, ואדעה עדותיך : עת לעשות ליהוה, הפרו
תורתך : על-כן אהבתי מצותיך, מזהב ומפז : על-כן כל-פקודי כל ישרתי,
כל-ארח שקר שנאתי :

פ

פלאות עדותיך, על-כן נצרתם נפשי : פתח דבריך זאיר, מבין פתיים : פי-
פערתני ואשאפה, כי למצותיך יאבתי : פנה-אלי וחינני, כמשפט לאהבי
שמיך : פעמי הכן באמרתך, ואל-תשלט-בי כל-און : פדני מעשק אדם,
ואשמרה פקודיך : פניך האר בעבדך, ולמדני את-חקיקי : פלגי-מים ירדו
עיני, על לא-שמרו תורתך :

צ

צדיק אתה יהוה, וישר משפטך : צוית צדק עדותיך, ואמונה מאד :
צמתתני קנאתי, כי-שכחו דבריך צרי : צרופה אמרתך מאד, ועבדך
אהבה : צעיר אנכי ונבזה, פקדיך לא שכחתי : צדקתך צדק לעולם,
ותורתך אמת : צר-ומצוק מצאוני, מצו?תיך שעשעי : צדק עדותיך לעולם,
הבינני ואחיה :

ק

קראתי בכל-לב, ענני יהוה, חקיה אצרה: קראתי הושיעני, ואשמרה
עדתי: קדמתי בנשף ואשועה, לדברך (לדבריד) חלתי: קדמו עיני
אשמרות, לשיח באמרתך: קולי שמעה כחסדך, יהוה כמשפט חניני:
קרבו רדפי זמה, מתורתך רחוק: קרוב אתה יהוה, וכל-מצותיך אמת:
קדם ידעתי מעדתיך, כי לעולם יסדתם:

ר

ראה-עניי וחלצני, פי-תורתך לא שכחתי: ריבה ריבי וגאלני, לאמרתך
חניני: רחוק מרשעים ישועה, פי חקיה לא דרשו: רחמיך רבים יהוה,
כמשפטך חניני: רבים רדפי וצרי, מעדותיך לא נטיתי: ראיתי בגדים
ואתקוטטה, אשר אמרתך לא שמרו: ראה פי-פקודיך אהבתי, יהוה
כחסדך חניני: ראש-דברך אמת, ולעולם כל-משפט צדקך:

ש

שרים, רדפוני חנם, ומדברך (ומדבריד) פחד לבי: שש אנכי על-אמרתך,
כמוצא שלל רב: שקר שנאתי ואתעבה, תורתך אהבתי: שבע ביום
הללתיך, על משפטי צדקך: שלום רב לאהבי תורתך, ואין-למו מכשול:
שברתי לישועתך יהוה, ומצותיך עשיתי: שמרה נפשי עדתיך, ואהבם
מאד: שמרתי פקודיך ועדתיך, כי כל-דרכי נגדך:

ת

תקרב רנתי לפניך יהוה, כדברך הבינני: תבוא תחננתי לפניך, כאמרתך
הצילני: תבענה שפתי תהלה, כי תלמדני חקיה: תען לשוני אמרתך, כי
כל-מצותיך צדק: תחי-ידך לעזרני, כי פקודיך בחרתי: תאבתי לישועתך
יהוה, ותורתך שעשעי: תחי-נפשי ותהללך, ומשפטך יעזרני: תעיתי כשה
אבד בקש עבדך, כי מצותיך, לא שכחתי:

פרקי משנה לפי סדר א-ב

נוהגים לומר פרקי משנה לפי שם הנפטר. כגון: יצחק בן שרה, יקראו את הפרקים המתחילים באותיות: י' צ' ח' ק' ב' נ' ש' ר' ה'. ** יש הנוהגים לומר רק את שתי המשניות הראשונות מכל פרק.

א

אות

(מסכת שבת פרק טו)

א. אלו קשרים שחיבין עליהן: קשר הגמלין וקשר הספנין. וכשם שהוא חיב על קשורו, כך הוא חיב על התרו. רבי מאיר אומר: כל קשר שהוא יכול להתירו באחת מידי או חיבין עליו. ב. יש לך קשרים שאין חיבין עליהן כקשר הגמלין וקשר הספנין. קושרת אשה מפתח חלוקה, וחויטי סבכה, ושל פסיקיא, ורצועות מנעל וסנדל, ונודות יין ושמן, וקדרה של בשר. רבי אליעזר בן יעקב אומר: קושרין לפני הבהמה בשביל שלא תצא. קושרין דלי בפסיקיא, אבל לא בחבל; רבי יהודה מתיר. כלל אומר רבי יהודה: כל קשר שאינו של קימא, אין חיבין עליו. ג. מקפלין את הכלים אפלו ארבעה וחמשה פעמים, ומציעין את המטות מילי שבת לשבת, אבל לא משבת למוצאי שבת. רבי ישמעאל אומר: מקפלין את הכלים ומציעין את המטות, מיום הכפורים לשבת, וחלבי שבת קרבין ביום הכפורים. רבי עקיבא אומר: לא של שבת קרבין ביום הכפורים, ולא של יום הכפורים קרבין בשבת.

ב

אות

(מסכת שבת פרק ד)

א. במה טומנין, ובמה אין טומנין? אין טומנין לא בגפת ולא בזבל, לא במלח ולא בפסיד ולא בחול, בין לחים בין יבשים; לא בתבן ולא בגגים ולא במוכים ולא בעשבים, בזמן שהן לחים, אבל טומנין בהן כשהן יבשים. טומנין בפסות ובפרות, בכנפי יונה ובנסרת של חרשים, ובנערת של פשתן דקה. רבי יהודה אוסר בדקה ומתיר בגסה. ב. טומנין בשלחין ומטלטלין אותן, בגזי צמר ואין מטלטלין אותן. כיצד הוא עושה? נוטל את הפסוי, והן נופלות. רבי אליעזר בן עזריה אומר: קפה מטה על צדה ונוטל, שפא יטל ואינו יכול להחזיר. וחכמים אומרים: נוטל ומחזיר. לא פסוהו מבעוד יום לא יכסנו משתחשך. פסוהו ונתגלה מתר לכסותו. ממלא

אות

(מסכת חולין פרק ז)

ג

א. גיד הנשה נוהג בארץ, ובחוצה לארץ, בפני הבית, ושלא בפני הבית, בחליו, ובמקדשים. ונוהג בבהמה ובחיה, בירך של ימין ובירך של שמאל. ואינו נוהג בעוף, מפני שאין לו כף. ונוהג בשליל. רבי יהודה אומר: אינו נוהג בשליל. וחלבו מתר. ואין הטבחין נאמנין על גיד הנשה; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: נאמנין עליו ועל החלב. ב. שולח אדם ירך לנכרי, שגיד הנשה בתוכה, מפני שמקומו נכר. הנוטל גיד הנשה - צריך שיטל את כלו. רבי יהודה אומר: כדי לקיים בו מצות נטילה. ג. האוכל מגיד הנשה כזית - סופג ארבעים. אכלו ואין בו כזית - חיב. אכל מזה כזית, ומזה כזית - סופג שמונים. רבי יהודה אומר: אינו סופג אלא ארבעים. ד. ירך שנתבשל בה גיד הנשה, אם יש בה בנותן טעם - הרי זו אסורה. כיצד משערין אותה? כבשר בלפת. ה. גיד הנשה שנתבשל עם הגידים, בזמן שמכירו - בנותן טעם; ואם לאו - ככל אסורין, והרטב בנותן טעם. וכן חתיכה של נבלה, וכן חתיכה של דג טמא שנתבשלו עם החתיכות, בזמן שמכירין - בנותן טעם; ואם לאו - ככל אסורות, והרטב בנותן טעם. ו. נוהג בטורה, ואינו נוהג בטמאה. רבי יהודה אומר: אף בטמאה. אמר רבי יהודה: והלא מבני יעקב נאסר גיד הנשה, ועדן בהמה טמאה מתרת להן? אמרו לו: בסיני נאמר, אלא שנכתב במקומו.

אות

(מסכת סנהדרין פרק א)

ד

א. דיני ממונות בשלשה. גזלות וחבלות בשלשה. נזק ונזק, תשלומי כפל, ותשלומי ארבעה וחמשה בשלשה. האונס והמפתה והמוציא שם רע בשלשה; דברי רבי מאיר; וחכמים אומרים: מוציא שם רע בעשרים ושלשה, מפני שיש בו דיני נפשות. ב. מכות בשלשה; משום רבי ישמעאל אמרו: בעשרים ושלשה. עבור החדש בשלשה. עבור השנה בשלשה; דברי רבי מאיר; רבן שמעון בן גמליאל אומר: בשלשה מתחילין, ובחמשה נושאים ונותנים, וגומרין בשבעה; ואם גמרו בשלשה מעפרת. ג. סמיכת זקנים ועריפת עגלה בשלשה; דברי רבי שמעון; ורבי יהודה אומר: בחמשה. החליצה והמאונן בשלשה. נטע רבעי, ומעשר שני שאין דמיו ידועין בשלשה. ההקדשות בשלשה. הערכין המטלטלין בשלשה; רבי יהודה אומר: אחד מהן כהן. והקרקעות תשעה וכהן. ואדם פיוצא בהן. ד. דיני נפשות בעשרים ושלשה. הרובע והנרבע בעשרים ושלשה, שנאמר: "והרגת את-האשה ואת-הבהמה", ואומר: "ואת-הבהמה תהרגו". שור הנסקל בעשרים ושלשה, שנאמר: "השור יסקל וגם-בעליו יומת",

כְּמִיתַת הַבְּעָלִים, כִּד מִיתַת הַשּׁוֹר. הַזָּאב וְהָאֵרִי, הַדָּב וְהַנֶּמֶר וְהַבְּרָדָלֶס וְהַנְּחָשׁ מִיתַתָּן בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה; רַבִּי אֶלְיעֶזֶר אוֹמֵר: כָּל הַקּוֹדֵם לְהַרְגוֹן זָכָה; רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: מִיתַתָּן בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה. ה. אֵין דָּנִין לֹא אֵת הַשֶּׁבֶט וְלֹא אֵת נְבִיא הַשָּׁקֶר וְלֹא אֵת כַּהֵן גָּדוֹל, אֶלָּא עַל פִּי בֵּית דִּין שֶׁל שְׁבָעִים וְאַחַד. וְאֵין מוֹצִיאִין לְמַלְחַמַת הָרְשׁוּת, אֶלָּא עַל פִּי בֵּית דִּין שֶׁל שְׁבָעִים וְאַחַד. אֵין מוֹסִיפִין עַל הָעִיר וְעַל הָעִזְרוֹת, אֶלָּא עַל פִּי בֵּית דִּין שֶׁל שְׁבָעִים וְאַחַד. אֵין עוֹשִׂין סְנֵהדָרִיּוֹת לְשֶׁבֶטִים, אֶלָּא עַל פִּי בֵּית דִּין שֶׁל שְׁבָעִים וְאַחַד. אֵין עוֹשִׂין עִיר הַנִּדְחָת, אֶלָּא עַל פִּי בֵּית דִּין שֶׁל שְׁבָעִים וְאַחַד. וְאֵין עוֹשִׂין עִיר הַנִּדְחָת בְּסֶפֶר, וְלֹא שֶׁלֶשׁ, אֲבָל עוֹשִׂין אַחַת אוֹ שְׁתֵּים. ו. סְנֵהדָרִין גְּדוֹלָה הֵיחָה שֶׁל שְׁבָעִים וְאַחַד, וְקִטְנָה שֶׁל עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה. וּמִנִּין לְגְדוֹלָה שֶׁהִיא שֶׁל שְׁבָעִים וְאַחַד? שֶׁנֶּאֱמַר: "אֶסְפָּה-לִּי שְׁבָעִים אִישׁ מִזְקֵנֵי יִשְׂרָאֵל", וּמִשָּׁה עַל גְּבִיחָן הָרִי שְׁבָעִים וְאַחַד; רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שְׁבָעִים. וּמִנִּין לְקִטְנָה שֶׁהִיא שֶׁל עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה? שֶׁנֶּאֱמַר: "וְשִׁפְטוּ הָעֵדָה" "וְהַצִּילוּ הָעֵדָה", עֵדָה שׁוֹפְטָת וְעֵדָה מְצַלָּת הָרִי כָּאֵן עֶשְׂרִים; וּמִנִּין לְעֵדָה שֶׁהִיא עֶשְׂרָה? שֶׁנֶּאֱמַר: "עַד-מֵתִי לְעֵדָה הָרְעָה הַזֹּאת", יֵצְאוּ יְהוֹשֻׁעַ וְכָלֵב; וּמִנִּין לְהִבִּיא עוֹד שְׁלֹשָׁה? מִמִּשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר: "לֹא-תִהְיֶה אַחֲרֵי-רַבִּים לְרַעַת, שׁוֹמֵעַ אֲנִי שְׁאֵהִיָּה עִמָּהֶם לְטוֹבָה, אִם כֹּן לְמָה נֶאֱמַר: "אַחֲרֵי רַבִּים לְהִטָּת?" לֹא כִּהִטִּיתָ לְטוֹבָה הִטִּיתָ לְרַעָה: הִטִּיתָ לְטוֹבָה עַל פִּי אֶחָד, הִטִּיתָ לְרַעָה עַל פִּי שְׁנַיִם; וְאֵין בֵּית דִּין שֶׁקוֹל, מוֹסִיפִין עֲלֵיהֶן עוֹד אֶחָד הָרִי כָּאֵן עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה. וְכִמָּה יֵהָא בְּעִיר וְתִהְיֶה רְאוּיָה לְסְנֵהדָרִין? מָאָה וְעֶשְׂרִים; רַבִּי נַחֲמִיָּה אוֹמֵר: מֵאַתִּים וּשְׁלֹשִׁים, כִּנְגַד שְׁרֵי עֶשְׂרוֹת.

ה

אות

(מסכת ברכות פרק ב)

א. הֵיָה קוֹרָא בַּתּוֹרָה, וְהִגִּיעַ זְמַן הַמְקָרָא: אִם כֹּון לְבוֹ יֵצְא, וְאִם לָאו לֹא יֵצְא. בַּפְּרָקִים שׁוֹאֵל מִפְּנֵי הַכְּבוֹד וּמִשִּׁיב, וּבְאֶמְצַע שׁוֹאֵל מִפְּנֵי הִירָאָה וּמִשִּׁיב; דְּבַרִּי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּאֶמְצַע שׁוֹאֵל מִפְּנֵי הִירָאָה וּמִשִּׁיב מִפְּנֵי הַכְּבוֹד; בַּפְּרָקִים שׁוֹאֵל מִפְּנֵי הַכְּבוֹד וּמִשִּׁיב שְׁלוֹם לְכָל אָדָם. ב. אֵלוֹ הֵן בֵּין הַפְּרָקִים: בֵּין בְּרַכָּה רְאוּשׁוֹנָה לְשִׁנְיָה, בֵּין שְׁנֵיָה ל"שְׁמַע" וּבֵין "שְׁמַע" ל-"וְהִיָּה אִם-שְׁמַע" בֵּין "וְהִיָּה אִם-שְׁמַע" ל-"וַיֵּאמֶר" בֵּין "וַיֵּאמֶר" ל-"אֲמַת וַיֵּצִיב" לֹא יִפְסִיק. אֶמֶר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קֶרְחָה: לְמָה קִדְמָה "שְׁמַע" ל-"וְהִיָּה אִם-שְׁמַע"? אֶלָּא כִּדִּי שְׁיִקְבַּל עֲלָיו עַל מַלְכוּת שְׁמִים תַּחֲלָה, וְאַחַר כֵּן יִקְבַּל עֲלָיו עַל מִצְוֹת. "וְהִיָּה אִם-שְׁמַע" ל-"וַיֵּאמֶר"? שֶׁ-"וְהִיָּה אִם שְׁמַע" נוֹהֵג בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה, "וַיֵּאמֶר" אֵינוֹ נוֹהֵג אֶלָּא בַּיּוֹם. ג. הַקּוֹרָא אֵת שְׁמַע וְלֹא הַשְּׁמִיעַ לְאִזְנוֹ יֵצְא. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: לֹא יֵצְא. קָרָא וְלֹא דִקְדַק בְּאוֹתֵיּוֹתֶיהָ רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: יֵצְא. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא יֵצְא. הַקּוֹרָא לְמִפְרָע, לֹא יֵצְא. קָרָא וְטָעָה, יַחֲזוֹר לְמִקּוֹם שֶׁטָעָה. ד. הָאֲמִנִין קוֹרִין בְּרֵאשׁ הָאֵילָן אוֹ בְּרֵאשׁ הַנִּדְבָד, מֵה שְׁאִינֵן רְשָׁאִין לַעֲשׂוֹת כֹּן בַּתַּפְלָה. ה. חֲתָן פְּטוֹר מִקְרִיאַת שְׁמַע בַּלַּיְלָה הָרֵאשׁוֹן, עַד מוֹצְאֵי שַׁבָּת, אִם לֹא עָשָׂה מַעֲשֵׂה. מַעֲשֵׂה בְּרַבֵּן גְּמִלְיָאֵל

שְׁקָרָא בְּלִילָה הָרֵאשׁוֹן שְׁנָשָׂא. אָמְרוּ לוֹ תַלְמִידָיו : לֹא לַמְדַתְּנוּ, רַבְּנוּ, שְׁחַתּוּ פְטוֹר מִקְרִיאַת שְׁמַע בְּלִילָה הָרֵאשׁוֹן? אָמַר לָהֶם : אֵינִי שׁוֹמֵעַ לָכֶם לְבַטֵּל מִמִּנֵּי מַלְכוּת שְׁמַיִם, אֲפֹלוּ שְׁעָה אַחַת. ו. רַחֵץ בְּלִילָה הָרֵאשׁוֹן שְׁמִתָּה אֶשְׁתּוֹ. אָמְרוּ לוֹ תַלְמִידָיו : לֹא לַמְדַתְּנוּ, רַבְּנוּ, שְׁאֲבַל אָסוּר לְרַחוּץ? אָמַר לָהֶם : אֵינִי כְּשֶׁאֵר כָּל אָדָם, אֲסֻטְנִים אָנִי. ז. וּכְשִׁמַּת טְבִי עֲבָדוּ קִבֵּל עָלָיו תַּנְחוּמִין. אָמְרוּ לוֹ תַלְמִידָיו : לֹא לַמְדַתְּנוּ, רַבְּנוּ, שְׁאִין מְקַבְּלִין תַּנְחוּמִין עַל הָעֲבָדִים? אָמַר לָהֶם : אִין טְבִי עֲבָדֵי כְּשֶׁאֵר כָּל הָעֲבָדִים, כְּשֶׁר הִיא. ח. חַתָּן אִם רָצָה לְקֹרֹת קְרִיאַת שְׁמַע לִילָה הָרֵאשׁוֹן, קוֹרֵא. רַבָּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר : לֹא כָּל הַרוֹצֵה לְטוֹל אֶת הַשֵּׁם יִטַּל.

אות

ו

(מסכת דמאי פרק ב)

א. וְאֵלוּ דְבָרִים מִתְעַשְׂרִין דְּמַאי בְּכָל מְקוֹם : הַדְּבָלָה, וְהַתְּמָרִים, וְהַחֲרוּבִים, הָאֵרֶז, וְהַכַּמּוֹן. הָאֵרֶז שְׁבַחוּצָה לְאֵרֶץ - כָּל הַמְּשַׁתְּמֵשׁ מִמֶּנּוּ פְטוֹר. ב. הַמְּקַבֵּל עָלָיו לֵהוֹיֵת נַאֲמֹן - מְעַשֵּׂר אֶת שְׁהוּא אוֹכֵל, וְאֶת שְׁהוּא מוֹכֵר, וְאֶת שְׁהוּא לוֹקַח, וְאֵינוֹ מִתְאַרַח אֶצֶל עִם הָאֵרֶץ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר : אִף הַמְּתַאַרַח אֶצֶל עִם הָאֵרֶץ, נַאֲמֹן ; אָמְרוּ לוֹ : עַל עֲצָמוֹ אֵינוֹ נַאֲמֹן, כִּי־צַד יִהְיֶה נַאֲמֹן עַל שֵׁל אַחֲרֵים? ג. הַמְּקַבֵּל עָלָיו לֵהוֹיֵת חֵבֵר - אֵינוֹ מוֹכֵר לְעַם הָאֵרֶץ לַח וְיָבֵשׁ, וְאֵינוֹ לוֹקַח מִמֶּנּוּ לַח, וְאֵינוֹ מִתְאַרַח אֶצֶל עִם הָאֵרֶץ, וְלֹא מְאַרְחוֹ אֶצֶלוֹ בְּכִסּוּתוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר : אִף לֹא יִגְדֵּל בְּהֵמָה דְּקָה, וְלֹא יִהְיֶה פְרוּץ בְּנִדְרִים וּבִשְׁחוּק, וְלֹא יִהְיֶה מְטַמֵּא לְמִתִּים, וּמְשַׁמֵּשׁ בְּבֵית הַמְּדַרְשׁ. אָמְרוּ לוֹ : לֹא בָּאוּ אֵלָיו לְכָלֵל. ד. הַנְּחַתוּמִים, לֹא חִיבוּ אוֹתָם חֻכְמִים לְהַפְרִישׁ, אֶלָּא כְּדִי תִרְוִימַת מְעַשֵּׂר וְחֻלָּה. הַחֲנוּנִים אֵינָן רִשְׁאִין לְמַכּוֹר אֶת הַדְּמַאי. כָּל הַמְּשַׁפִּיעִין בְּמִדָּה גִּסָּה רִשְׁאִין לְמַכּוֹר אֶת הַדְּמַאי. אֵלוּ הֵן הַמְּשַׁפִּיעִין בְּמִדָּה גִּסָּה? כְּגוֹן הַסִּיטוֹנוֹת וּמוֹכְרֵי תְבוּאָה. ה. רַבִּי מַאִיר אוֹמֵר : אֶת שְׁדַרְכוֹ לְהַמְדֵּד בְּגִסָּה, וּמְדַדוּ בְּדָקָה - טַפְּלָה דְּקָה לְגִסָּה ; אֶת שְׁדַרְכוֹ לְהַמְדֵּד בְּדָקָה, וּמְדַדוּ בְּגִסָּה - טַפְּלָה גִּסָּה לְדָקָה. אֵיזוֹ הִיא מִדָּה גִּסָּה? בִּיבֵשׁ שֵׁל שֵׁת קַבִּין, וּבִלַח דִּינָר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר : סְלֵי תְּאָנִים, וְסְלֵי עֲנָבִים, וְקִפּוֹת שֵׁל יָרֵק - כָּל זֶמֶן שְׁהוּא מוֹכְרָן אַכְסָרָה פְטוֹר.

אות

ז

(מסכת טהרות פרק ט)

א. זֵיתִים מֵאֵימַתִּי מְקַבְּלִין טְמֵאָה? מְשִׁיזִיעוּ זַעַת הַמַּעֲטָן, אֲבָל לֹא זַעַת הַקֶּפֶה ; כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר : שְׁעוֹר זַעָה שְׁלֹשָׁה יָמִים ; בֵּית הֵלֵל אוֹמְרִים : מְשִׁיזִיתְחֲבָרוּ שְׁלֹשָׁה זֵה לְזֵה ; רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר : מְשַׁתְּגַמֵּר מְלֹאכְתָּן ; וְחֻכְמִים אוֹמְרִים כְּדַבְּרֵיו. ב. גָּמַר מְלַמְסוֹק אֲבָל עֵתִיד לְקַח, גָּמַר מְלַקַח אֲבָל עֵתִיד לְלוֹוֹת, אֲרָעוּ אֲבָל, אוֹ מְשַׁתָּה, אוֹ אֲנָס, אֲפֹלוּ זָבִים וְזָבוֹת מְהַלְכִים עָלֵיהֶן - טְהוֹרִין. נִפְלוּ עָלֵיהֶן מְשַׁקִּין טְמֵאִין - אִין טְמֵא אֶלָּא

מקום מגעו, והמחל היוצא מהן - טהור. ג. נגמרה מלאכתו - הרי אלו מכשרין. נפלו עליהן משקין - טמאין. המחל היוצא מהן - רבי אליעזר מטהר, וחכמים מטמאין. אמר רבי שמעון: לא נחלקו על המחל היוצא מן הזיתים, שהוא טהור, ועל מה נחלקו? על היוצא מן הבור - שרבי אליעזר מטהר, וחכמים מטמאין. ד. הגומר את זיתיו ושיר קפה אחת - יתננה לעיני הכהן; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: יוליף את המפתח מיד. רבי שמעון אומר: מעת לעת. ה. המניח זיתים בכתש שימתנו, שיהו נוחין לכתוש - הרי אלו מכשרים; שימתנו שימלחם - בית שמאי אומרים: מכשרים, ובית הלל אומרים: אינן מכשרים. הפוצע זיתים בידים טמאות - טמאן. ו. המניח זיתיו בגג לגרגרם, אפלו הן רום אמה - אינן מכשרים. נתנו בבית שילקו, ועתיד להעלותם לגג, נתנו בגג שילקו, או שיפתחם - הרי אלו מכשרין. נתנו בבית עד שישמר את גו, או עד שיוליכם למקום אחר - אינן מכשרין. ז. רצה לטול מהן בד אחד או שני בדין - בית שמאי אומרים: קוצה בטמאה, ומחפה בטהרה; בית הלל אומרים: אף מחפה בטמאה. רבי יוסי אומר: חופר בקרדמות של מתכת, ומוליף לבית הבד בטמאה. ח. השרץ שנמצא ברחים - אין טמא אלא מקום מגעו; אם היה משקה מהלף - הכל טמא. נמצא על גבי העלים - ישאלו הבדדים לומר: לא נגענו. אם היה נוגע באם, אפלו בשערה - טמא. ט. נמצא על גבי פרודים, והוא נוגע בכביצה - טמא. פרודים על גבי פרודים, אף על פי שהוא נוגע בכביצה - אין טמא אלא מקום מגעו. נמצא בין כתל לזיתים - טהור. נמצא בגג - המעטן טהור. נמצא במעטן - הגג טמא. נמצא שרוף על הזיתים, וכן מטלית מהוהא - טהורה, שכל הטמאות כשעת מציאתו.

ח

אות

(מסכת שבת פרק כב)

א. חבית שנשברה מצילין הימנה מזון שלש סעודות. ואומר לאחרים: בואו והצילו לכם, ובלבד שלא יספג. אין סוחטין את הפרות להוציא מהן משקין; ואם יצאו מעצמן אסורין. רבי יהודה אומר: אם לאכלין היוצא מהן מתר, ואם למשקין היוצא מהן אסור. חלות דבש שרסקו מערב שבת, ויצאו מעצמן אסורים; ורבי אלעזר מתיר. ב. כל שבא בחמין מערב שבת שורין אותו בחמין בשבת; וכל שלא בא בחמין מערב שבת מדיחין אותו בחמין בשבת; חוץ מן המליח הישן ודגים מלוחים קטנים וקוליס האספניו, שהדחתן זו היא גמר מלאכתו. ג. שובר אדם את החבית לאכל הימנה גרוגרות, ובלבד שלא יתפון לעשות כלי. ואין נוקבים מגופה של חבית; דברי רבי יהודה. וחכמים מתירין. ולא יקבנה מצדה; ואם היתה נקובה לא יתן עליה שענה, מפני שהוא ממרח. אמר רבי יהודה: מעשה בא לפני רבן יוחנן בן זכאי בערב, ואמר: חוששני לו מחטאת. ד. נותנין תבשיל לתוך הבור בשביל שיהא שמור, ואת המים היפים ברעים בשביל שיצנו, ואת הצונן בחמה בשביל שיחמו. מי שנשרו כליו בדרך במים,

מֵהַלֵּךְ בְּהוֹן וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. הַגִּיעַ לְחֹצֵר הַחִיצוֹנָה, שׁוֹטְחֵן בְּחִמָּה, אֲבָל לֹא כָּנָגַד הָעַם. ה. הָרוּחַץ בְּמִי מַעְרָה וּבְמִי טְבַרְיָא וְנִסְתַּפַּג, אֲפֵלוּ בַּעֲשֵׂר אֲלֻנְטִיאוֹת לֹא יָבִיִּאם בִּידוֹ; אֲבָל עֲשָׂרָה בְּנֵי אָדָם מִסֵּתֶפְגִּין בְּאֲלֻנְטִית אַחַת, פְּנִיָהֶם יָדִיָּהֶם וְרַגְלֵיהֶם, וּמְבִיאִין אוֹתָהּ בִּידוֹ. ו. סָכִין וּמְשֻׁמְשֵׁין בְּבִנֵי מַעִים, אֲבָל לֹא מִתְעַמְלִין וְלֹא מִתְגַּרְדִּין, אִין יוֹרְדִין לְקוֹרְדִימָה, וְאִין עוֹשִׂין אֲפִיקֻטוּיָזִין, וְאִין מַעְצָבִין אֶת הַקָּטָן, וְאִין מְחִזְרִין אֶת הַשָּׁבֵר. מִי שֶׁנִּפְרָקָה יָדוֹ וְרַגְלוֹ לֹא יִטְרַפֵּם בְּצוּנָו; אֲבָל רוּחַץ הוּא כְּדַרְכוֹ, וְאִם נִתְרַפָּא נִתְרַפָּא.

ט

אות

(מסכת זבחים פרק יב)

א. טבול יום ומחסר פפורים - אינן חולקים בקדשים לאכול לערב. אונו נוגע, ואינו מקריב, ואינו חולק לאכול לערב. בעלי מומין, בין בעלי מומין קבועין, בין בעלי מומין עוברין - חולקין ואוכלין, אבל לא מקריבין. וכל שאינו ראוי לעבודה - אינו חולק בבשר. וכל שאין לו בבשר - אין לו בעורות. אפלו טמא בשעת זריקת דמים, וטהור בשעת הקטר חלבים - אינו חולק בבשר, שנאמר: "המקריב את-דם השלמים ואת-החלב מבני אהרן, לו תהיה שוק הימין למנה". ב. כל שלא זכה המזבח בבשרה - לא זכו הכהנים בעורה, שנאמר: "עלת איש", עולה שעלתה לאיש. עולה שנשחטה שלא לשמה, אף על פי שלא עלתה לבעלים - עורה לכהנים. אחד עולת האיש ואחד עולת האשה - עורותיהן לכהנים. ג. עורות קדשים קלים לבעלים, ועורות קדשי קדשים לכהנים; קל וחומר! מה אם עולה שלא זכו בבשרה, זכו בעורה - קדשי קדשים שזכו בבשרן, אינו דין שיזכו בעורן? אין, מזבח יוכיח, שאין לו עור מפל מקום. ד. כל הקדשים שארע בהם פסול קדם להפשטן - אין עורותיהם לכהנים; לאחר הפשטן - עורותיהם לכהנים. אמר רבי חנינא סגן הכהנים: מימי לא ראיתי עור יוצא לבית השרפה. אמר רבי עקיבא: מדבריו למדנו, שהמפשיט את הבכור ונמצא טרפה, שיאותו הכהנים בעורו. וחכמים אומרים: אין "לא ראינו" ראיה, אלא יוצא לבית השרפה. ה. פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים, בזמן שהם נשרפין כמצותן - נשרפין בבית הדשן, ומטמאין בגדים; ואם אינן נשרפין כמצותן - נשרפין בבית הפירה, ואינם מטמאין בגדים. ו. היו סובלין אותם במוטות. יצאו הראשונים חוץ לחומת העזרה, והאחרונים לא יצאו - הראשונים מטמאין בגדים, והאחרונים אינן מטמאין בגדים עד שיצאו. יצאו אלו ואלו - אלו ואלו מטמאין בגדים. רבי שמעון אומר: אלו ואלו אינן מטמאין בגדים, עד שיצאת האור ברבן. נתן הבשר - אין השורף מטמא בגדים.



א. יום הכפורים אסור באכילה ובשתיה וברחיצה ובסיכה ובנעילת הסנדל ובתשמיש המטה. והמלך והכלה ירחצו את פניהם, והחיה תנעל את הסנדל; דברי רבי אליעזר, וחכמים אוסרין. ב. האוכל ככותבת הגשה כמוה ונגרעינתה, והשותה מלא לגמיו חיב. כל האכלין מצטרפין לככותבת וכל המשקין מצטרפין למלא לגמיו. האוכל ושותה אין מצטרפין. ג. אכל ושתה בהעלים אחד אינו חיב אלא חטאת אחת. אכל ועשה מלאכה חיב שתי חטאות. אכל אכלין שאינן ראויין לאכילה ושתה משקין שאינן ראויין לשתיה, ושתה ציר או מריס פטור. ד. התינוקות, אין מענין אותן ביום הכפורים, אבל מחנכין אותם לפני שנה ולפני שנתים, בשביל שיהיו רגילין במצות. ה. עברה שהריחה מאכילין אותה עד שתשיב נפשה. חולה מאכילין אותו על פי בקיאי; ואם אין שם בקיאי מאכילין אותו על פי עצמו, עד שיאמר די. ו. מי שאחזו בלמוס מאכילין אותו אפלו דברים טמאים עד שיאורו עיניו. מי שנשכו כלב שוטה אין מאכילין אותו מחצר כבד שלו; ורבי מתיא בן חרש מתיר. ועוד אמר רבי מתיא בן חרש: החושש בגרונו מטילין לו סם בתוך פיו בשבת, מפני שהוא ספק נפשות, וכל ספק נפשות דוחה את השבת. ז. מי שנפלה עליו מפלת, ספק הוא שם ספק אינו שם, ספק חי ספק מת, ספק נכרי ספק ישראל מפקחין עליו את הגל. מצאוהו חי מפקחין עליו, ואם מת יניחוהו. ח. חטאת ואשם ודאי מכפרין. מיתה ויום הכפורים מכפרין עם התשובה. תשובה מכפרת על עברות קלות, על עשה ועל לא תעשה; ועל החמורות היא תולה עד שיבוא יום הכפורים ויכפר. ט. האומר: אחטא ואשוב, אחטא ואשוב אין מספיקין ביזו לעשות תשובה; אחטא ויום הכפורים מכפר אין יום הכפורים מכפר. עברות שבין אדם למקום יום הכפורים מכפר. עברות שבין אדם לחברו אין יום הכפורים מכפר, עד שירצה את חברו. את זו דרש רבי אלעזר בן עזריה: "מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו". עברות שבין אדם למקום יום הכפורים מכפר; עברות שבין אדם לחברו אין יום הכפורים מכפר, עד שירצה את חברו. אמר רבי עקיבא: אשריכם ישראל! לפני מי אתם מטהרין? מי מטהר אתכם? אביכם שבשמים, שנאמר: "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם"; ואומר: "מקוה ישראל ה'", מה מקוה מטהר את הטמאים, אף הקדוש ברוך הוא מטהר את ישראל.



א. כיצד מברכין על הפרות? על פרות האילן אומר "בורא פרי העץ", חוץ מן היין; שעל היין אומר "בורא פרי הגפן". ועל פרות הארץ אומר "בורא פרי האדמה", חוץ מן הפת; שעל הפת הוא אומר "המוציא לחם מן

הָאָרֶץ". וְעַל הַיְרָקוֹת אוֹמֵר "בוֹרֵא פְּרֵי הָאֲדָמָה". רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: "בוֹרֵא מִיְּנֵי דְשָׂאִים". ב. בְּרֵךְ עַל פְּרוֹת הָאֵילָן "בוֹרֵא פְּרֵי הָאֲדָמָה", יֵצֵא; וְעַל פְּרוֹת הָאָרֶץ "בוֹרֵא פְּרֵי הָעֵץ", לֹא יֵצֵא. עַל כָּלֵם אִם אָמַר "שֶׁהֶכֶל נִהְיָה בְּדַבְּרוֹ", יֵצֵא. ג. עַל דָּבָר שֶׁאֵין גְּדוּלוֹ מִן הָאָרֶץ אוֹמֵר "שֶׁהֶכֶל". עַל הַחֲמִץ וְעַל הַנוֹבְלוֹת וְעַל הַגּוֹבְאֵי אוֹמֵר "שֶׁהֶכֶל". עַל הַחֲלָב וְעַל הַגְּבִינָה וְעַל הַבִּיצִים אוֹמֵר "שֶׁהֶכֶל". רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל שֶׁהוּא מִין קָלָה, אֵין מְבָרְכִין עָלָיו. ד. הֵיוּ לִפְנֵי מִינִים הִרְבֵּה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם יֵשׁ בֵּינֵיהֶם מִמִּין שְׂבָעָה, מְבָרְךְ עָלָיו. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: מְבָרְךְ עַל אֵיזָה מֵהוֹן שְׂיִרְצָה. ה. בְּרֵךְ עַל הַיַּיִן שֶׁלִּפְנֵי הַמְּזוּן, פְּטוּר אֶת הַיַּיִן שֶׁלְאַחַר הַמְּזוּן. בְּרֵךְ עַל הַפְּרִפְרֵת שֶׁלִּפְנֵי הַמְּזוּן, פְּטוּר אֶת הַפְּרִפְרֵת שֶׁלְאַחַר הַמְּזוּן. בְּרֵךְ עַל הַפֶּת, פְּטוּר אֶת הַפְּרִפְרֵת; עַל הַפְּרִפְרֵת, לֹא פְטוּר אֶת הַפֶּת. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אִף לֹא מַעֲשֶׂה קִדְרָה. ו. הֵיוּ יוֹשְׁבֵין לֶאֱכֹל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מְבָרְךְ לְעַצְמוֹ; הִסְבּוּ אֶחָד מְבָרְךְ לְכָלֵן. בָּא לָהֶם יַיִן בְּתוֹךְ הַמְּזוּן כָּל אֶחָד וְאֶחָד מְבָרְךְ לְעַצְמוֹ; לְאַחַר הַמְּזוּן אֶחָד מְבָרְךְ לְכָלֵם; וְהוּא אוֹמֵר עַל הַמְּגֻמָּר, אִף עַל פֵּי שֶׁאֵין מְבִיאִין אֶת הַמְּגֻמָּר אֶלָּא לְאַחַר הַסְּעוּדָה. ז. הַבִּיאוּ לִפְנֵי מְלִיחַ בְּתַחֲלָה וּפֶת עִמּוֹ מְבָרְךְ עַל הַמְּלִיחַ וּפּוֹטֵר אֶת הַפֶּת; שֶׁהַפֶּת טְפִלָּה לוֹ. זָה הַכָּל: כָּל שֶׁהוּא עֶקֶר וְעִמּוֹ טְפִלָּה, מְבָרְךְ עַל הָעֶקֶר וּפּוֹטֵר אֶת הַטְּפִלָּה. ח. אֶכֶל תְּאֲנִים עֲנָבִים וְרַמּוֹנִים מְבָרְךְ אַחֲרֵיהֶן שְׁלֹשׁ בְּרָכוֹת; דְּבָרֵי רֶבֶן גְּמַלְיָאֵל. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: בְּרָכָה אַחַת מַעֲיֵן שְׁלֹשׁ. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אֶפְלוּ אֶכֶל שֶׁלֶק וְהוּא מְזוּנוֹ, מְבָרְךְ אַחֲרָיו שְׁלֹשׁ בְּרָכוֹת. הַשּׁוֹתֵה מִיַּם לְצִמָּאוֹ, אוֹמֵר "שֶׁהֶכֶל נִהְיָה בְּדַבְּרוֹ". רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר: "בוֹרֵא נִפְשוֹת רַבּוֹת".

ל

אות

(מסכת סוכה פרק ד)

א. לוֹלֵב וְעֶרְבָה שֶׁשָׂה וְשְׂבָעָה; הַחֲלִיל וְהַשְּׂמֹחָה שְׂמוֹנָה; סֶכֶה וְנִסּוּף הַמִּים שְׂבָעָה; וְהַחֲלִיל חֲמִשָּׁה וְשֶׁשָׁה. ב. לוֹלֵב שְׂבָעָה, כִּיצַד? יוֹם טוֹב הָרֵאשׁוֹן שֶׁל הַחֹג שֶׁחָל לַהֲיוֹת בְּשַׁבָּת, לוֹלֵב שְׂבָעָה; וְשֶׁאֵר כָּל הַיָּמִים שֶׁשָׂה. ג. עֶרְבָה שְׂבָעָה, כִּיצַד? יוֹם שְׂבִיעֵי שֶׁל עֶרְבָה שֶׁחָל לַהֲיוֹת בְּשַׁבָּת, עֶרְבָה שְׂבָעָה; וְשֶׁאֵר כָּל הַיָּמִים שֶׁשָׂה. ד. מְצוֹת לוֹלֵב כִּיצַד? יוֹם טוֹב הָרֵאשׁוֹן שֶׁל הַחֹג שֶׁחָל לַהֲיוֹת בְּשַׁבָּת, מוֹלִיכִין אֶת לוֹלְבֵיהֶן לְהַר הַבַּיִת, וְהַחֲזִנִין מְקַבְּלִין מֵהוֹן וְסוֹדְרִין אוֹתָן עַל גֵּב הָאֲצֻטְבָּא, וְהַזְּקֵנִים מְנִיחִין אֶת שְׁלֵחַן בְּלִשְׂכָה. וּמְלַמְּדִים אוֹתָם לוֹמְרִים: כָּל מִי שֶׁמְּגִיעַ לוֹלְבֵי בְּיָדוֹ, הָרִי הוּא לוֹ בְּמִתְנָה. לְמַחֵר מְשֻׁפְּמִין וּבָאִין, וְהַחֲזִנִין זוֹרְקִין אוֹתָם לִפְנֵיהֶם, וְהוֹן מַחְטָפִין וּמְכִין אִישׁ אֶת חֲבֵרוֹ. וְכִשְׂרָאוּ בֵּית דִּין שֶׁבָּאוּ לִידֵי סֶכְנָה, הַתְּקִינוּ שְׂיֵהָא כָּל אֶחָד וְאֶחָד נוֹטֵל בְּבֵיתוֹ. ה. מְצוֹת עֶרְבָה כִּיצַד? מְקוֹם הִיא לְמַטָּה מִירוּשָׁלַיִם וְנִקְרָא מוֹצָא. יוֹרְדִין לְשֵׁם וּמְלַקְטִין מִשָּׁם מְרַבִּיּוֹת שֶׁל עֶרְבָה, וּבָאִין וְזוֹקְפִין אוֹתָן בְּצִדֵי הַמְּזֻבָּח, וְרֵאשִׁיָּהוּן כְּפוּפִין עַל גְּבֵי הַמְּזֻבָּח. תְּקַעוּ וְהִרְיעוּ וְתַקְעוּ. בְּכָל יוֹם מְקִיפִין אֶת הַמְּזֻבָּח פְּעַם אַחַת, וְאוֹמְרִים: "אֲנָא ה' הוֹשִׁיעָה נָא, אֲנָא ה' הַצְּלִיחָה נָא". רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: "אֲנִי וְהוֹ הוֹשִׁיעָה

נא". וְאוֹתוֹ הַיּוֹם מְקִיפִין אֶת הַמְזִבַּח שֶׁבַע פְּעָמִים. בְּשַׁעַת פְּטִירָתוֹ, מָה הוּא אוֹמְרִים? יְפִי לָךְ, מְזִבַּח! יְפִי לָךְ, מְזִבַּח! רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: לֵיָהּ וְלָךְ מְזִבַּח! לֵיָהּ וְלָךְ מְזִבַּח! ו. כְּמַעֲשֵׂהוּ בַחֹל כְּךָ מַעֲשֵׂהוּ בַשַּׁבָּת, אֵלֶּא שֶׁהָיוּ מְלַקְטִין אוֹתוֹ מֵעֶרֶב שַׁבָּת וּמְנִיחִים אוֹתוֹ בְּגִיגִיּוֹת שֶׁל זָהָב, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִכְמָשׁוּ. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אוֹמֵר: חֲרִיּוֹת שֶׁל דֶּקֶל הָיוּ מְבִיאִין וְחוֹבְטִין אוֹתוֹ בְּקֶרֶקַע בְּצִדֵי הַמְזִבַּח, וְאוֹתוֹ הַיּוֹם נִקְרָא יוֹם חַבּוּט חֲרִיּוֹת. ז. מִיָּד הַתֵּינוּקוֹת שׁוֹמְטִין אֶת לֹלְבֵיהֶן וְאוֹכְלִין אֶתְרוּגֵיהֶן. ח. הַהֵלֵל וְהַשְּׂמֹחָה שְׂמוֹנָה, כִּיצַד? מִלְּמַד, שְׁחִיב אָדָם בְּהֵלֵל וּבַשְּׂמֹחָה וּבְכַבּוּד יוֹם טוֹב הָאֲחֵרוֹן שֶׁל הַחֹג, כְּשֶׁאֵר כָּל יָמוֹת הַחֹג. סָפָה שְׁבַעָה, כִּיצַד? גָּמַר מְלָאֲכוֹל, לֹא יִתִּיר סִפְתּוֹ; אֲבָל מוֹרִיד אֶת הַפְּלִים מִן הַמְּנַחָה וּלְמַעְלָה, מִפְּנֵי כְבוֹד יוֹם טוֹב הָאֲחֵרוֹן שֶׁל הַחֹג. ט. נִסוּף הַמֵּים כִּיצַד? צְלוּחִית שֶׁל זָהָב מַחֲזֶקֶת שְׁלֶשֶׁת לָגִים הִיא מִמֶּלֶא מִן הַשִּׁילוּחַ. הַגִּיעוּ לְשַׁעַר הַמֵּים, תִּקְעוּ וְהִרְיעוּ וְתִקְעוּ. עָלָה בְּכַבֵּשׁ וּפְנָה לְשִׂמְאָלוֹ, שְׁנֵי סִפְלִים שֶׁל כֶּסֶף הָיוּ שָׁם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שֶׁל סִיד הָיוּ, אֵלֶּא שֶׁהָיוּ מִשְׁחָרִין פְּנִיָּהֶם מִפְּנֵי הַיָּין. וּמִנְקָבִין כְּמִין שְׁנֵי חֻטְמֵי דִקְוִין; אֶחָד מֵעֵבֶה וְאֶחָד דֶּק, כְּדֵי שֶׁיְהִי שְׁנֵיהֶם כְּלִין בְּבֵת אַחַת. מֵעֶרְבֵי שֶׁל מַיִם, מְזַרְחֵי שֶׁל יָין. עֵרָה שֶׁל מַיִם לְתוֹף שֶׁל יָין, וְשֶׁל יָין לְתוֹף מֵיִם יָצָא. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בִּלְגָה הִיא מְנַסֶּדֶת כָּל שְׂמוֹנָה. וְלִמְנַסֵּד אוֹמְרִים לוֹ: הַגְּבִיהַ יָדָךְ! שְׁפַעַם אַחַת נִסֶּדֶת אֶחָד עַל גְּבֵי רִגְלָיו, וְרִגְמוּהוּ כָּל הָעָם בְּאֶתְרוּגֵיהֶן. י. כְּמַעֲשֵׂהוּ בַחֹל כְּךָ מַעֲשֵׂהוּ בַשַּׁבָּת, אֵלֶּא שֶׁהִיא מִמֶּלֶא מֵעֶרֶב שַׁבָּת חַבִּית שֶׁל זָהָב שְׂאִינָה מְקַדְּשֶׁת מִן הַשִּׁילוּחַ, וּמְנִיחָהּ בְּלֶשֶׁכָּה. נִשְׁפָּכָה אוֹ נִתְגַּלְתָּה הִיא מִמֶּלֶא מִן הַכִּיּוֹר, שֶׁהָיִין וְהַמֵּים הַמְּגַלִּין פְּסוּלִים לְגַבֵּי הַמְזִבַּח.

מ

אות

(מסכת מועד קטן פרק ב)

א. מִי שֶׁהִפְךָ אֶת זֵיתָיו, וְאַרְעוֹ אֲבָל אוֹ אֲנָס אוֹ שֶׁהִטְעוּהוּ פּוֹעֲלִים - טוֹעֵן קוֹרָה רֵאשׁוֹנָה וּמְנִיחָה לְאַחַר הַמוֹעֵד; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: זוֹלָף וְגוֹמֵר וְגַף כְּדָרְכוֹ. ב. וְכֵן מִי שֶׁהָיָה יָינוֹ בְּתוֹף הַבּוֹר, וְאַרְעוֹ אֲבָל אוֹ אֲנָס אוֹ שֶׁהִטְעוּהוּ פּוֹעֲלִים - זוֹלָף וְגוֹמֵר וְגַף כְּדָרְכוֹ; דְּבָרֵי רַבִּי יוֹסִי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עוֹשֶׂה לוֹ לְמוֹדִים, בְּשִׁבִיל שֶׁלֹּא יַחְמִיץ. ג. מְכַנֵּס אָדָם פְּרוּתָיו מִפְּנֵי הַגְּנָבִים, וְשׁוֹלָה פְּשִׁתּוֹ מִן הַמְּשֻׁרָה, בְּשִׁבִיל שֶׁלֹּא תֵאבֵד, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִכּוֹן אֶת מְלֶאכְתּוֹ בְּמוֹעֵד. וְכֵלָן אִם כּוֹנֵן מְלֶאכְתּוֹ בְּמוֹעֵד - יֵאבְדוּ. ד. אֵין לֹקַחִין בְּתֵים, עֲבָדִים וּבְהֵמָה, אֵלֶּא לְצַרְף־הַמוֹעֵד, אוֹ לְצַרְף־הַמוֹכֵר, שְׂאִין לוֹ מָה יֵאֱכַל. אֵין מְפַנֵּין מִבֵּית לְבֵית, אֲבָל מִפְּנֵה הוּא לְחֻצְרוֹ. אֵין מְבִיאִין כָּלִים מִבֵּית הָאֶמֶן; אִם חוֹשֵׁשׁ לָהֶם - מְפַנֵּן לְחֻצֵר אַחֲרֵת. ה. מְחַפִּין אֶת הַקְּצִיעוֹת בְּקֶשׁ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵף מְעַבִּין. מוֹכְרֵי פְרוּת, כְּסוּת וְכָלִים, מוֹכְרִים בְּצִנְעָה לְצַרְף־הַמוֹעֵד. הַצִּיָּדִין וְהַדְּשׁוּשׁוֹת וְהַגְּרוּסוֹת, עוֹשִׂין בְּצִנְעָה לְצַרְף־הַמוֹעֵד. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: הֵם הַחֲמִירוּ עַל עֲצָמָן.

א. נוטל אדם את בנו והאבן בידו, וכלכלה והאבן בתוכה. ומטלטלין תרומה טמאה עם הטוהרה ועם החלין. רבי יהודה אומר: אף מעלין את המדמע באחד ומאה. ב. האבן שעל פי החבית מטה על צדה והיא נופלת. היתה בין החביות מגביהה ומטה על צדה והיא נופלת. מעות שעל הכר נוער את הכר והן נופלות. היתה עליו לשלשת מקנחה בסמרטוט. היתה של עור נותנין עליה מים עד שתכלה. ג. בית שמאי אומרים: מגביהין מן השלחן עצמות וקלפין. ובית הלל אומרים: נוטל את הטבלה כלה ומנערה. מעבירין מלפני השלחן פוררין פחות מפזית, ושער של אפונין ושער של עדשים, מפני שהוא מאכל בהמה. ספוג, אם יש לו עור בית אחיזה מקנחין בו; ואם לאו אין מקנחין בו. וחכמים אומרים: בין כף ובין כף נטל בשבת, ואינו מקבל טמאה.

א. ספק אכל חלב, ספק לא אכל, ואפלו אכל, ספק יש בו כשעור, ספק שאין בו; חלב ושמן לפניו, אכל את אחד מהן, ואין ידוע איזה מהן אכל; אשתו ואחותו עמו בבית, שגג באחת מהן, ואין ידוע באיזו מהן שגג; שבת ויום חל, ועשה מלאכה באחד מהן, ואין ידוע באיזה מהם עשה - מביא אשם תלוי. ב. כשם שאם אכל חלב וחלב בהעלם אחד אינו חייב אלא חטאת אחת, כך על לא הודע שלהן אינו מביא אלא אשם אחד. אם היתה ידיעה בנתיים - כשם שהוא מביא חטאת על כל אחד ואחד, כך הוא מביא אשם תלוי על כל אחד ואחד. כשם שאם אכל חלב ודם, נותר ופגול בהעלם אחד חייב על כל אחד ואחד, כך על לא הודע שלהן מביא אשם תלוי על כל אחד ואחד. חלב ונותר לפניו, אכל אחד מהם, ואין ידוע איזה מהם אכל; אשתו נדה ואחותו עמו בבית, שגג באחת מהן, ואין ידוע באיזו מהן שגג; שבת ויום הכפורים, ועשה מלאכה בין השמשות, ואין ידוע באיזה מהם עשה - רבי אליעזר מחייב חטאת; ורבי יהושע פוטר. אמר רבי יוסי: לא נחלקו על העושה מלאכה בין השמשות, שהוא פטור, שאני אומר: מקצת מלאכה עשה מהיום, ומקצתה למחר; ועל מה נחלקו? על העושה בתוך היום, ואין ידוע אם בשבת עשה, ואם ביום הכפורים עשה; או על העושה, ואין ידוע מעין איזו מלאכה עשה - רבי אליעזר מחייב חטאת; ורבי יהושע פוטר. אמר רבי יהודה: פוטרו היה רבי יהושע אף מאשם תלוי. ג. רבי שמעון שזורי ורבי שמעון אומרים: לא נחלקו על דבר שהוא משום שם אחד, שהוא חייב; ועל מה נחלקו? על דבר שהוא משום שני שמות, שרבי אליעזר מחייב חטאת, ורבי יהושע פוטר. אמר רבי יהודה: אפלו נתפון ללקט תאנים, ולקט ענבים, ענבים ולקט תאנים; שחורות ולקט לבנות, לבנות ולקט שחורות - רבי אליעזר מחייב

חטאת; ורבי יהושע פוטר. אמר רבי יהודה: תמה אני אם יפטר בה רבי יהושע? אם כן, למה נאמר: "אשר חטא בה"? פרט למתעסק.

ע

אות

(מסכת שביעית פרק א)

א. עד אימתי חורשין בשדה האילן ערב שביעית? בית שמאי אומרים: כל זמן שהוא יפה לפרי; ובית הלל אומרים: עד העצרת. וקרובין דברי אלו להיות כדברי אלו. ב. איזהו שדה האילן? כל שלשה אילנות לבית סאה, אם ראויין לעשות כפר דבלה של ששים מנה באיטלקי, חורשים כל בית סאה בשבילן; פחות מכאן, אין חורשין להן אלא מלא האורה וסלו חוצה לו. ג. אחד אילן סרק ואחד אילן מאכל, רואין אותן כאילו הם תאנים: אם ראויים לעשות כפר דבלה של ששים מנה באיטלקי, חורשים כל בית סאה בשבילן; פחות מכאן, אין חורשים להם אלא לצרכן. ד. הנה אחד עושה כפר דבלה ושנים אין עושין, או שנים עושין ואחד אינו עושה - אין חורשין להם אלא לצרכן; עד שיהיו משלשה עד תשעה. היו עשרה, מעשרה ולמעלה - בין עושין בין שאינן עושין, חורשין כל בית סאה בשבילן. שנאמר: "בחריש ובקציר תשבת" - אין צריך לומר חריש וקציר של שביעית, אלא חריש של ערב שביעית שהוא נכנס בשביעית, וקציר של שביעית שהוא יוצא למוצאי שביעית. רבי ישמעאל אומר: מה חריש רשות, אף קציר רשות, יצא קציר העמר. ה. שלשה אילנות של שלשה אנשים, הרי אלו מצטרפין, וחורשין כל בית סאה בשבילן. וכמה יהא ביניהם? רבן גמליאל אומר: כדי שיהא הבקר עובר בכליו. ו. עשר נטיעות מפזרות בתוך בית סאה, חורשין כל בית סאה בשבילן עד ראש השנה. היו עשירות שורה ומקפות עטרה, אין חורשין להם אלא לצרכן. ז. הנטיעות והדלועים מצטרפין לתוך בית סאה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: כל עשרה דלועים לבית סאה, חורשין כל בית סאה עד ראש השנה. ח. עד אימתי נקראו נטיעות? רבי אלעזר בן עזריה אומר: עד שיחלו; רבי יהושע אומר: בת שבע שנים; רבי עקיבא אומר: נטיעה כשמה. אילן שנגמם והוציא חליפין, מטפח ולמטה - כנטיעה, מטפח ולמעלה - כאילן; דברי רבי רבי שמעון.

פ

אות

(מסכת פרה פרק ד)

א. פרת חטאת ששחטה שלא לשמה, קבל והזה שלא לשמה, או לשמה ושלא לשמה, או שלא לשמה ולשמה - פסולה; רבי אליעזר מכשיר. ושלא רחוק ידים ורגלים - פסולה; רבי אליעזר מכשיר. ושלא בכהן גדול - פסולה; רבי יהודה מכשיר. ובמחסר בגדים - פסולה. ובכלי לבן היתה נעשית. ב. שרפה חוץ מגתה, או בשתי גתות, או ששרף שתים בגת אחת -

פְּסוּלָה. הִזָּה וְלֹא כִּוּן כְּנֶגֶד הַפֶּתַח - פְּסוּלָה. הִזָּה מִשְׁשִׁית שְׁבִיעִית, חֲזֵר וְהִזָּה שְׁבִיעִית - פְּסוּלָה. מִשְׁבִּיעִית שְׁמִינִית, וְחֲזֵר וְהִזָּה שְׁמִינִית - כְּשָׂרָה. ג. שְׂרָפָה שֶׁלֹּא בְּעֵצִים, אוֹ בְּכָל עֵצִים, אֶפְלוּ בְּקֶשׁ אוֹ בְּגִבָּה - כְּשָׂרָה. הַפְּשִׁיטָה וְנִתְחָה - כְּשָׂרָה. שְׁחִטָּה עַל מִנֵּת לְאֹכֹל מִבְּשָׂרָה, וְלִשְׁתּוֹת מִדָּמָה - כְּשָׂרָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אֵין מִחֲשָׁבָה פּוֹסְלֵת בַּפֶּרָה. ד. כָּל הָעֶסוּקִין בַּפֶּרָה מִתְחַלְּהָ וְעַד סוּף - מְטַמְּאִין בְּגָדִים, וּפּוֹסְלִים אוֹתָהּ בְּמִלְאָכָה. אֶרֶע בָּהּ פְּסוּל בְּשַׁחֲיֻטָּתָה - אֵינָה מְטַמְּאָה בְּגָדִים. אֶרֶע בָּהּ בְּהִזְיָתָהּ, כָּל הָעוֹסֵק בָּהּ לִפְנֵי פְּסוּלָה - מְטַמְּאָה בְּגָדִים, לְאַחַר פְּסוּלָה - אֵינָה מְטַמְּאָה בְּגָדִים; נִמְצָא חֲמֵרָה קֵלָה. לְעוֹלָם מוֹעֲלִין בָּהּ, וּמְרַבִּין לָהּ עֵצִים, וּמַעֲשִׂיָהּ בְּיוֹם וּבִכְהֵן. הַמְּלֹאכָה פּוֹסְלֵת בָּהּ עַד שֶׁתַּעֲשֶׂה אֶפְר. וְהַמְּלֹאכָה פּוֹסְלֵת בְּמִים עַד שִׁיטּוּלוֹ

אֵת

הָאֶפְר.

צ

אות

(מסכת פרה פרק ט)

א. צְלוּחִית שֶׁנֶּפֶל לְתוֹכָהּ מִים כָּל שָׁהוּן - רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יִזָּה שְׁתֵּי הִזְיּוֹת; וְחֲכָמִים פּוֹסְלִין. יָרַד לְתוֹכָהּ טַל - רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יִנְיַחְנָה בְּחִמָּה וְהִטַּל עוֹלָה; וְחֲכָמִים פּוֹסְלִין. נָפֵל לְתוֹכָהּ מִשְׁקִין וּמִי פְרוֹת - יַעֲרָה, וְצָרִיד לְנֹגֵב; דִּין, קוֹמוֹס, וְקִנְקִנְתוֹם, וְכָל דְּבַר שֶׁהוּא רוּשֵׁם - יַעֲרָה, וְאֵינוֹ צָרִיד לְנֹגֵב. ב. נָפֵל לְתוֹכָהּ שְׂקָצִים וּרְמָשִׁים וְנִתְבַּקְּעוּ, אוֹ שֶׁנִּשְׁתַּנּוּ מֵרְאִיָּהֶם - פְּסוּלִין. חֲפוּשִׁית, בֵּין כֶּדֶף וּבֵין כֶּדֶף - פּוֹסְלֵת, מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּשִׁפּוּפֶרֶת. רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּן יַעֲקֹב אוֹמְרִים: הַדִּירָה וְהַכֶּנֶה שֶׁבִּתְבוּאָה - כְּשָׂרִים, מִפְּנֵי שֶׁאֵין בָּהֶם לְחָה. ג. שֶׁתֵּת מֶהוּן בְּהֵמָה אוֹ חֵיָה - פְּסוּלִין. כָּל הָעוֹפּוֹת פּוֹסְלִין, חוּץ מִן הַיּוֹנָה, מִפְּנֵי שֶׁהִיא מוֹצֵצֶת. כָּל הַשְּׂרָצִים אֵינָם פּוֹסְלִין, חוּץ מִן הַחֲלָדָה, מִפְּנֵי שֶׁהִיא מְלַקֶּת; רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אִף הַנְּחָשׁ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְקִיא; רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אִף הָעֶכְבֶּר. ד. הַחוֹשֵׁב עַל מִי חֲטָאת לְשִׁתּוֹת - רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: פֶּסֶל; רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: כְּשִׁיטָּה. אֶמֶר רַבִּי יוֹסִי: בִּמָּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּמִים שֶׁאֵינָם מְקַדְּשִׁים, אֲבָל בְּמִים הַמְּקַדְּשִׁין - רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: כְּשִׁיטָּה; רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: כְּשִׁיטָּתָה. גְּרָגֵר - כְּשֶׁר. ה. מִי חֲטָאת שֶׁנִּפְסְלוֹ - לֹא יִגְבֹּלֵם בְּטִיט, שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂם תְּקֵלָה לְאַחֲרִים; רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּטָלוּ. פֶּרָה שֶׁשֶׁתֵּת מִי חֲטָאת - בְּשָׂרָה טָמֵא מַעַת לַעַת; רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּטָלוּ בְּמַעֲיָהּ. ו. מִי חֲטָאת וְאֶפְר חֲטָאת - לֹא יַעֲבִירֶם בְּנֶהֱרַ וּבִסְפִינָה, וְלֹא יִשִּׁיטֶם עַל פְּנֵי הַמַּיִם, וְלֹא יַעֲמִד בְּצַד זֶה וַיִּזְרַקֶם לְצַד זֶה. אֲבָל עוֹבֵר הוּא בְּמִים עַד צְנֹארוֹ. עוֹבֵר הוּא הִטְהוֹר לְחֲטָאת, וּבִידּוֹ כָּלִי רִיקֶם הִטְהוֹר לְחֲטָאת, וּבְמִים שֶׁאֵינָם מְקַדְּשִׁין. ז. אֶפְר כְּשֶׁר שֶׁנִּתְעַרַב בְּאֶפְר מְקַלָּה - הוֹלְכִין אַחַר הָרֵב לְטָמֵא, וְאֵין מְקַדְּשִׁין בוֹ; רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מְקַדְּשִׁין בְּכָלִין. ח. מִי חֲטָאת שֶׁנִּפְסְלוֹ - מְטַמְּאִים אֵת הִטְהוֹר לְתַרוּמָה בִּידּוֹ וּבְגוּפוֹ, וְאֵת הִטְהוֹר לְחֲטָאת לֹא בְּגוּפוֹ. ט. אֶפְר לֹא בְּגוּפוֹ. ט. אֶפְר כְּשֶׁר שֶׁנִּתְנָה עַל גִּבֵּי הַמַּיִם שֶׁאֵינָן רְאוּיוֹן לְקַדֵּשׁ - מְטַמְּאִין אֵת הִטְהוֹר לְתַרוּמָה בִּידּוֹ וּבְגוּפוֹ; אֵת הִטְהוֹר לְחֲטָאת, לֹא בִּידּוֹ

אות

ק

(מסכת מעילה פרק ד)

א. קדשי המזבח מצטרפין זה עם זה למעילה, ולחייב עליהן משום פגול, נותר, וטמא. קדשי בִּדְק הַבַּיִת מצטרפין זה עם זה. קדשי המזבח וקדשי בִּדְק הַבַּיִת, מצטרפין זה עם זה למעילה. ב. חמשה דברים בעולה מצטרפין זה עם זה: הבשר, והחלב, והסלת, והיין, והשמן. וששה בתודה: הבשר, והחלב, והסלת, והיין, והשמן, והלחם. התרומה, ותרומת מעשר, ותרומת מעשר של דמאי, החלה, והבפורים - מצטרפין זה עם זה לאסור, ולחייב עליהם את החמש. ג. כל הפגולין מצטרפין זה עם זה. כל הנותרין מצטרפין זה עם זה. כל הנבלות מצטרפות זו עם זו. כל השרצים מצטרפין זה עם זה. דם השרץ ובשרו מצטרפין. כָּל אֵמֶר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: כָּל שֵׁטְמָאָתוֹ וְשַׁעוֹרוֹ שׁוּיִן - מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה; טְמָאָתוֹ וְלֹא שַׁעוֹרוֹ, שַׁעוֹרוֹ וְלֹא טְמָאָתוֹ, לֹא טְמָאָתוֹ וְלֹא שַׁעוֹרוֹ - אֵין מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. ד. הפגול והנותר אין מצטרפין זה עם זה, מפני שהם שני שמות. השרץ והנבלה, וכן הנבלה ובשר המת - אין מצטרפין זה עם זה לטמא, אפלו פקל שבשניהם. האכל שנטמא באב הטמאה וְשֵׁנִיטְמָא בּוֹלֵד הַטְּמָאָה - מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה לְטַמְא פְּקֵל שֶׁבְשֵׁנֵיהֶם. ה. כָּל הָאֲכָלִין מִצְטָרְפִין: לְפָסוּל אֶת הַגּוֹיָה בְּכַחֲצֵי פָרֶס, בְּמִזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת לְעֵרוּב, בְּכַבִּיצָה לְטַמְא טְמָאָת אֲכָלִין, בְּכַגְרוּגְרָת לְהוֹצֵאת שֶׁבֶת, בְּכַפּוֹתֶבֶת בְּיוֹם הַכְּפּוּרִים. כָּל הַמְּשָׁקִין מִצְטָרְפִין לְפָסוּל אֶת הַגּוֹיָה בְּרַבִּיעִית, וּבְמֵלֵא לְגַמּוֹ בְּיוֹם הַכְּפּוּרִים. ו. הָעֶרְלָה וְכֹלְאֵי הַכָּרֶם מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אֵינֶן מִצְטָרְפִין. הַבְּגָד וְהַשֶּׁק, הַשֶּׁק וְהָעוֹר, הָעוֹר וְהַמִּפָּץ - מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: מִפְּנֵי שֶׁהוּן רְאוּיִין לְטַמְא מוֹשֵׁב.

אות

ר

(מסכת חולין פרק יא)

א. ראשית הגז נוהג בארץ, ובחוצה לארץ, בפני הבית ושלא בפני הבית, בחליון, אבל לא במקדשיו. חמר בזרוע ובלחיים ובלקבים מראשית הגז, שהזרוע והלחיים והקבה נוהגים בבקר ובצאן, במרבה ובמעט; וראשית הגז אינו נוהג אלא ברחלות, ואינו נוהג אלא במרבה. ב. וכמה הוא מרבה? בית שמאי אומרים: שתי רחלות, שנאמר: "יחיה-איש עגלת בקר ושתי-צאן". ובית הלל אומרים: חמש, שנאמר: "חמש צאן עשויות". רבי דוסא בן הרפינס אומר: חמש רחלות גוזזות מנה, מנה, ופרס - חייבות בראשית הגז. וחכמים אומרים: חמש רחלות, גוזזות כל שהן. וכמה נותנין לו? משקל חמש סלעים ביהודה, שהן עשר סלעים בגליל; מלבן ולא צואי, כדי לעשות מפניו בגד קטן, שנאמר: "תתן-לו" - שיהא בו כדי מתנה. לא

הספיק לתנו לו עד שצבעו - פטור. לבנו, ולא צבעו - חיב. הלוקח גז צאנו של נכרי - פטור מראשית הגז. הלוקח גז צאנו של חברו: אם שיר המוכר המוכר חיב. לא שיר - הלוקח חיב. היו לו שני מינים, שחופות ולבנות, מכר לו שחופות, אבל לא לבנות, זכרים, אבל לא נקבות - זה נותן לעצמו וזה נותן לעצמו.

ש

אות

(מסכת שביעית פרק ו)

א. שלש ארצות לשביעית: כל שהחזיקו עולי בבל, מארץ ישראל ועד כזיב, לא נאכל ולא נעבד; וכל שהחזיקו עולי מצרים, מכזיב ועד הנחר ועד אמנה, נאכל אבל לא נעבד; מן הנחר ומאמנה ולפנים, נאכל ונעבד. ב. עושין בתלוש בסוריא, אבל לא במחבר. דשים וזורין ודורכין ומעמרין, אבל לא קוצרין ולא בוצרין ולא מוסקים. כלל אמר רבי עקיבא: כל שפיוצא בו מתר בארץ ישראל, עושין אותו בסוריא. ג. בצלים שיירדו עליהם גשמים וצמחו - אם היו העלין שלהם שחורין, אסורין; הוריקו - הרי אלו מתרין. רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר: אם יכולין להתלש בעלין שלהן, אסורין; וכנגד בן מוצאי שביעית מתרין. ד. מאימתי מתר אדם לקח גרק במוצאי שביעית? משיעשה פיוצא בו. עשה הבכיר, התר האפיל. רבי התיר לקח גרק במוצאי שביעית מיד. ה. אין מוציאין שמן שרפה ופרות שביעית, מהארץ לחוצה לארץ. אמר רבי שמעון: שמעתי בפרוש, שמוציאין לסוריא ואין מוציאין לחוצה לארץ. ו. אין מביאין תרומה מחוצה לארץ לארץ. אמר רבי שמעון: שמעתי בפרוש, שמביאין מסוריא ואין מביאין מחוצה לארץ.

ת

אות

(מסכת ברכות פרק ד)

א. תפלת השחר עד חצות; רבי יהודה אומר: עד ארבע שעות. תפלת המנחה עד הערב; רבי יהודה אומר: עד פלג המנחה. תפלת הערב אין לה קבע. ושל מוספין כל היום; רבי יהודה אומר: עד שבע שעות. ב. רבי נחוניא בן הקנה היה מתפלל בכניסתו לבית המדרש וביציאתו תפלה קצרה. אמרו לו: מה מקום לתפלה זו? אמר להם: בכניסתי אני מתפלל, שלא תארע תקלה על ידי, וביציאתי אני נותן הודיה על חלקי. ג. רבן גמליאל אומר: בכל יום מתפלל אדם שמונה עשרה. רבי יהושע אומר: מעין שמונה עשרה. רבי עקיבא אומר: אם שגורה תפלתו בפיו יתפלל שמונה עשרה; ואם לאו מעין שמונה עשרה. ד. רבי אליעזר אומר: העושה תפלתו קבע אין תפלתו תחנונים. רבי יהושע אומר: המהלך במקום סכנה, מתפלל תפלה קצרה. אומר: הושע השם את עמך את שארית ישראל; בכל פרשת העבור יהיו צרכיהם לפניך; ברוך אתה ה' שומע

תפלה. ה. הִיָּה רוֹכֵב עַל הַחֲמוֹר, יֵרֵד; וְאִם אֵינּוּ יָכוֹל לֵירֵד, יַחְזִיר אֶת פָּנָיו; וְאִם אֵינּוּ יָכוֹל לְהַחְזִיר אֶת פָּנָיו, יִכּוֹן אֶת לְבָבוֹ כְּנֹגֵד בֵּית קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים. ו. הִיָּה יוֹשֵׁב בְּסִפִּינָה, אוּ בְּקֶרֶן, אוּ בְּאֶסְדָּא יִכּוֹן אֶת לְבָבוֹ כְּנֹגֵד בֵּית קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים. ז. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר: אֵין תְּפִלַּת הַמוֹסְפִין אֵלָא בְּחֶבֶר עִיר. וְחַכְמִים אוֹמְרִים: בְּחֶבֶר עִיר וְשָׁלָא בְּחֶבֶר עִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשְׁמוֹ: כָּל מְקוֹם שֶׁיֵּשׁ חֶבֶר עִיר, הֵיחִיד פְּטוֹר מִתְּפִלַּת הַמוֹסְפִין.

מסכת מקואות פרק ז' (אותיות נשמה)

יש מעלין את המקוה ולא פוסלין, פוסלין ולא מעלין, לא מעלין ולא פוסלין. אלו מעלין ולא פוסלין: השלג, והברד, והכפור, והגליד, והמלח, והטיט הנרוק. אמר רבי עקיבא: הִיָּה רַבִּי יְשָׁמְעָל דָּן כְּנֹגְדֵי לוֹמֵר: הַשֵּׁלֶג אֵינּוּ מַעֲלָה אֶת הַמְּקוּהָ. וְהַעִידוֹ אֲנָשִׁי מִידְּבָא מִשְׁמוֹ, שֶׁאָמַר לָהֶם: צְאוּ וְהִבִּיאוּ שֵׁלֶג וְעֲשׂוּ מְקוּהָ בְּתַחֲלָה. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר: אָבֹן הַבְּרֵד כְּמִים. כִּיצַד מַעֲלִין וְלֹא פוֹסְלִין? מְקוּהָ שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַרְבָּעִים סָאָה חֹסֵר אַחַת, נִפְל מֵהֶם סָאָה לְתוֹכוֹ, וְהֶעֱלָתוֹ, נִמְצְאוּ מַעֲלִין וְלֹא פוֹסְלִין.

יש מעלין. משלימין לארבעים סאה: **ולא פוסלין.** בשלשה לוגין שאובין. וכולהו מפרש כיצד: **הכפור.** גשמים שיורדין נקפים: **גליד.** מים שקפאו על פני הארץ או על פני המים: **טיט הנרוק.** טיטר רך ורקיק שנעשה כמו רוק: **אבן הברד כמים.** כמים שאובים דאמרינן לקמן פוסלים ולא מעלים. ואין הלכה כרבי יוחנן בן נורי. והלכה כעדותן של אנשי מידבא שעושין מקוה מן השלג אפילו לכתחלה: **נמצאו מעלין.** שהשלימוהו. ולא פוסלין. בשלשה לוגין שאובין. שהרי סאה היא הרבה יותר משלשה לוגין, ולא נפסל המקוה בכך:

אלו פוסלין ולא מעלין: המים בין טמאים בין טהורים, ומי כבשים, ומי שלקות, והתמך עד שלא החמיץ. כִּיצַד פוֹסְלִין וְלֹא מַעֲלִין? מְקוּהָ שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַרְבָּעִים סָאָה חֹסֵר קָרְטוּב, וְנִפְל מֵהֶן קָרְטוּב לְתוֹכוֹ - לֹא הֶעֱלָהּ; פוֹסְלוֹ בְּשִׁלְשָׁה לָגִין. אֲבָל שְׁאָר הַמִּשְׁקִין, וּמֵי פִירוֹת, וְהַצִּיר, וְהַמְרִיס, וְהַתְּמָד מִשְׁהַחֲמִיץ - פְּעָמִים מַעֲלִין וּפְעָמִים שְׂאִינָן מַעֲלִין. כִּיצַד? מְקוּהָ שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַרְבָּעִים סָאָה חֹסֵר אַחַת, נִפְל לְתוֹכוֹ סָאָה מֵהֶם - לֹא הֶעֱלָתוֹ. הֵיוּ בּוֹ אַרְבָּעִים סָאָה, נָתַן סָאָה וְנִטַּל סָאָה - הִרִי זֶה כָּשֵׁר.

המים. שאובין. בין טמאין בין טהורים: **מי כבשים.** מים שכבשו בהן זיתים או מיני ירקות: **ומי שלקות.** מים ששלקו בהן שלקות: **והתמך.** חרצנים וזגים או שמרים שנתן עליהן מים: **עד שלא החמיץ.** דאם החמיץ נידון כמי פירות: **קורטוב.** אחד מששים וארבע בלוג: **פעמים מעלין.** כדמפרש, כשיש במקוה ארבעים סאה מים כשרים ונתן בו סאה מי פירות, ואח"כ נטל סאה ממנו מים ומי פירות מעורבים יחד, הרי כל הסאה של מי פירות שנשארה במקוה משלימים את המקוה: **פעמים אין מעלין.** כדקתני במקוה שיש בו ארבעים סאה חסר אחת:

הדיח בו סלי זיתים וסלי ענבים, ושנו את מראיו - כָּשֶׁר. רבי יוסי אומר: מי הצבע פוסלין אותו בשלשה לגין, ואינן פוסלין אותו בשנוי מראה. נפל לתוכו יין ומחל, ושנו את מראיו - פסול. כיצד יעשה? ימתין לו עד שיירדו גשמים, ויחזרו מראיהן למראה המים. היו בו ארבעים סאה, ממלא בכתף ונותן לתוכו, עד שיחזרו מראיהן למראה המים.

ושינו את מראיו כשר. דהדחת כלים לא חשיבא שינוי מראה: **ואין פוסלים אותו בשינוי מראה.** משום דצבעא לית ביה מששא: **מוחל.** מים היוצאים מן הזיתים: **ימתין עד שירדו גשמים.** דלמלאות בכתף אי אפשר, דבחסר עסקינן, שהוא נפסל בשלשה לוגין: **ממלא בכתף.** דמקוה שלם אין השאובים פוסלים אותו לעולם:

נפל לתוכו יין או מחל, ושנו מקצת מראיו, אם אין בו מראה מים ארבעים סאה - הרי זה לא יטבל בו.

אין בו מראה מים ארבעים סאה. אם אין במקוה ארבעים סאה שיש בהן מראה מים, לא יטבול באותו מקוה אפילו באותו צד שיש בו מראה מים, ואם טבל לא עלתה לו טבילה:

שלשה לגין מים, ונפל לתוכן קרטוב יין, והרי מראיהן כמראה היין, ונפלו למקוה - לא פסלוהו. שלשה לגין מים חסר קרטוב, ונפל לתוכן קרטוב חלב, והרי מראיהן כמראה המים, ונפלו למקוה - לא פסלוהו. רבי יוחנן בן נורי אומר: הכל הולך אחר המראה.

ונפלו למקוה לא פסלוהו. הואיל והן נראין כיון, ומי פירות אין פוסלין בשלשה לוגין: **הכל הולך אחר המראה.** אף על פי שאין החלב פוסל המקוה ואין במים שיעור שלשה לוגין לפסול, מכל מקום כיון שיש כאן שלשה לוגין שנראין כמים, חשבינן להו כאילו כולן מים ופוסלין. ואין הלכה כרבי יוחנן בן נורי:

מקוה שיש בו ארבעים סאה מכוונות, ירדו שנים וטבלו זה אחר זה - הראשון טהור, והשני טמא. רבי יהודה אומר: אם היו רגליו של ראשון נוגעות במים - אף השני טהור. הטביל בו את הסגוס, והעלהו, מקצתו נוגע במים - טהור. הכר והקסת של עור, כיון שהגביה שפתותיהם מן המים - המים שבתוכן שאובין. כיצד יעשה? מטבילן ומעלה אותם דרך שוליהם.

והשני טמא. דודאי חסר שיעור המקוה בטבילתו של ראשון: **אף השני טהור.** דאמרינן גוד אחית, והוי כאילו המים שהעלה הראשון בגופו הן מחוברין למי מקוה ולא נחסר משיעורו כלום. ופירשו בגמרא דחגיגה דלא טיהר רבי יהודה אלא במעלות דרבנן, כגון שהיה טהור לחולין וטבל להיות טהור למעשר, או שהיה טהור למעשר וטבל להיות טהור לתרומה. אבל לעלות מטומאה גמורה לטהרה, דברי הכל טמא. ואין הלכה כר' יהודה: **סגוס.** בגד צמר עב, וקורין לו בערבי אלבורנו"ס, ובולע מים הרבה: **מקצתו נוגע במים טהור.** ובמקוה שיש בו מ' סאה מצומצמות איירי וטבל בו אדם לאחר שהטביל בו את הסגוס, טהור האיש הטובל אע"פ שנחסר שיעור מקוה בטבילת הסגוס, מאחר שמקצת הסגוס נוגע במים. ור' יהודה היא דסבירא ליה אמרינן גוד אחית: **המים שבתוכן שאובים.** וחוזרים ופוסלים את המקוה בשלשה לוגים. שהרי לא היו בו אלא ארבעים סאה מכוונות ונתחסר כשהגביה שפתותיהן מן המים: **ומעלה אותם דרך שוליהם.** כדי שלא יפלו המים שבתוכן למקוה ויפסלו כל מימיו:

הטביל בו את המטה, אף על פי שרגליה שוקעות בטיט העבה - טהורה, מפני שהמים מקדמין. מקוה שמימיו מרדדיו, כובש אפלו חבילי עצים,

אָפּלו חבילי קנים, כּדי שְׁיִתְפָּחוּ הַמַּיִם, וְיִזְרַד וְטוֹבֵל. מַחֵט שֶׁהִיא נְתוּנָה עַל
מַעְלוֹת הַמַּעְרָה, הִזָּה מוֹלִיד וּמְבִיא בְּמַיִם, כִּיּוֹן שֶׁעֶבֶר עָלֶיהָ הַגֶּל - טְהוֹרָה.

הטביל בו את המטה. שרגליה גבוהות, ואי אפשר להטבילה כולה כאחת במקוה קטן כזה ששיערו מצומצם אא"כ רגליה שוקעות בטיט: **העבה.** שאינו נרוק ואין מטבילין בו: **שהמים מקדמין.** להטביל הרגלים קודם שישקעו בטיט, ובמים הוטבלו: **שמימיו מרודדים.** שאין המים עמוקים, מחמת שהמקוה רחב והמים מתפשטים בכלו. ואע"פ שיש בו ארבעים סאה אין כל גופו מתכסה במים בבת אחת: **כובש.** לצד אחד של מקוה: **אפילו חבילי עצים וקנים.** ואע"ג דנראה כמקוה שחלקו, אפילו הכי הואיל והמים נכנסין ביניהן לא הוי חלוק. וכובש דנקט, מפני שהעצים והקנים צפים על פני המים, וצריך לכבוש עליהם אבנים כדי שיכנסו תחת המים: **היה מוליד ומביא במים.** מנענע המים בידיו: **כיון שעבר הגל.** של מים על המעלה של מקוה שהמחט מונח בה וצפו מי הגל על המחט, טהורה. ולפי שהמחט דקה וקטנה וירא פן תפול במים, דרך להטבילה כן:

מסכת כלים פרק כד

א. שְׁלֹשָׁה תְּרִיסִין הֵם: תְּרִיס הַכְּפוּף - טְמֵא מְדַרְס; וְשֵׁמֶשׁ חֲקִין בּוֹ בְּקִנְפוֹן - טְמֵא טְמֵא מֵת; וְדִיצַת הָעֶרְבִיין - טְהוֹרָה מְכֻלוֹם. **ב.** שְׁלֹשׁ עֲגָלוֹת הֵן: הָעֲשׂוּיָה כְּקִתְדָרָא - טְמֵאָה מְדַרְס; כְּמֵטָה - טְמֵאָה טְמֵא מֵת; וְשֵׁל אַבְנִים - טְהוֹרָה מְכֻלוֹם. **ג.** שְׁלֹשׁ עֲרָבוֹת הֵן: עֲרָבָה מִשְׁנֵי לֵג וְעַד תִּשְׁעָה קַבִּין שְׁנֹסְדָקָה - טְמֵאָה מְדַרְס; שְׁלֵמָה - טְמֵאָה טְמֵא מֵת; וְהַבָּאָה בְּמֵדָה - טְהוֹרָה מְכֻלוֹם. **ד.** שְׁלֹשׁ תַּבּוֹת הֵן: תַּבָּה שֶׁפְּתַחָהּ מִצְדָּה - טְמֵאָה מְדַרְס; מְלַמְעֵלָן - טְמֵאָה טְמֵא מֵת; וְהַבָּאָה בְּמֵדָה - טְהוֹרָה מְכֻלוֹם. **ה.** שְׁלֹשָׁה תְּרַבּוּסִין הֵן: שֶׁל סַפְרִין - טְמֵא מְדַרְס; שְׁאוּכְלִין עָלָיו - טְמֵא טְמֵא מֵת; וְשֵׁל זִיתִים - טְהוֹר מְכֻלוֹם. **ו.** שְׁלֹשׁ בְּסִיסִיּוֹת הֵן: שְׁלֹפְנֵי הַמֵּטָה, וְשֵׁלְפָנֵי סוּפְרִים - טְמֵאָה מְדַרְס; וְשֵׁל דְלִפְקֵי - טְמֵאָה טְמֵא מֵת; וְשֵׁל מִגְדָּל - טְהוֹרָה מְכֻלוֹם. **ז.** שְׁלֹשׁ פְּנִקְסִיּוֹת הֵן: הָאֶפִּיפּוּרִין - טְמֵאָה מְדַרְס; וְשֵׁשׁ בֵּית קַבּוּל שְׁעוּה - טְמֵאָה טְמֵא מֵת; וְחֻלְקָה - טְהוֹרָה מְכֻלוֹם. **ח.** שְׁלֹשׁ מִטּוֹת הֵן: הָעֲשׂוּיָה לְשִׁכִּיבָה - טְמֵאָה מְדַרְס; שֶׁל זָגְגִין - טְמֵאָה טְמֵא מֵת; וְשֵׁל סַרְגִּין - טְהוֹרָה מְכֻלוֹם. **ט.** שְׁלֹשׁ מִשְׁפְּלוֹת הֵן: שֶׁל זָבֵל - טְמֵאָה מְדַרְס; שֶׁל תַּבָּן - טְמֵאָה טְמֵא מֵת; וְהַפְּחֹלֶץ שֶׁל גְּמָלִים - טְהוֹר מְכֻלוֹם. **י.** שְׁלֹשָׁה מַפְצִים הֵן: הָעֲשׂוּי לִישִׁיבָה - טְמֵא מְדַרְס; שֶׁל צַבְעִין - טְמֵא טְמֵא מֵת; וְשֵׁל גִּתּוֹת - טְהוֹר מְכֻלוֹם. **יא.** שְׁלֹשׁ חֲמָתוֹת וְשֵׁלְשָׁה תְּרַמְלִין הֵן: הַמְּקַבְּלִים כְּשַׁעוֹר - טְמֵאִין מְדַרְס; וְשְׁאִינָן מְקַבְּלִין כְּשַׁעוֹר - טְמֵאִים טְמֵא מֵת; וְשֵׁל עוֹר הַדָּג - טְהוֹר מְכֻלוֹם. **יב.** שְׁלֹשָׁה עוֹרוֹת הֵן: הָעֲשׂוּי לְשִׁטִּים - טְמֵא מְדַרְס; לְתַכְרִיד הַכְּלִים - טְמֵא טְמֵא מֵת; וְשֵׁל רְצוּעוֹת וְשֵׁל סִנְדָּלִים - טְהוֹר מְכֻלוֹם. **יג.** שְׁלֹשָׁה סְדִינִין הֵן: הָעֲשׂוּי לְשִׁכִּיבָה - טְמֵא מְדַרְס; לְוִילוֹן - טְמֵא טְמֵא מֵת; וְשֵׁל צוּרוֹת - טְהוֹר מְכֻלוֹם. **יד.** שְׁלֹשׁ מְטַפְחוֹת הֵן: שֶׁל יָדִים - טְמֵאָה מְדַרְס; שֶׁל סַפְרִין - טְמֵאָה טְמֵא מֵת; וְשֵׁל תַּכְרִיד, וְשֵׁל נְבִילֵי בְּנֵי לְוִי - טְהוֹרָה מְכֻלוֹם. **טו.** שְׁלֹשָׁה פְּרָקְלִינִין הֵן: שֶׁל צְדִי חִזָּה

ועוף - טמא מדרס ; של חגבין - טמא טמא מת ; ושל קיצין - טהור מכלום.
טז. שלש סבכות הן : של ילדה - טמאה טמאת מדרס ; של זקנה - טמאה
טמא מת ; ושל יוצאת לחוץ - טהורה מכלום. יז. שלש קפות הן : מהוהה
שטליה על הבריה - הולכין אחר הבריה ; קטנה על הגדולה - הולכין אחר
הגדולה ; היו שוות - הולכין אחר הפנימית. רבי שמעון אומר : כף מאזנים
שטליה על שולי המחס : מבפנים - טמא, מבחוץ - טהור. טליה על צדו :
בין מבפנים - בין מבחוץ - טהור.

זוהר (קטע מהאדרא זוטא)

אמר רבי אבא, לא סיים בוצינא קדישא למימר חיים, עד דאשתכחו מלוי,
ואנא כתבנא, סברנא למכתב טפי, ולא שמענא. ולא זקיפנא רישא,
דנהורא הוה סגי, ולא הוה יכילנא לאסתכלא. אדהכי אידעזענא, שמענא
קלא דקארי ואמר : ארד ימים ושנות חיים וגו'. שמענא קלא אחרא, חיים
שאל ממד וגו'.

כל ההוא יומא, לא אפסיק אשא מן ביתא, ולא הוה מאן דמטי לגביה,
דלא יכילו דנהורא ואשא הוה בסוחרניה. כל ההוא יומא נפילנא על
ארעא, וגענא. בטר דאזיל אשא, חמינא לבוצינא קדישא קדש הקדשים,
דאסתלק מן עלמא, אתעטף שכוב על ימיניה, ואנפוי חייכון.

קם רבי אלעזר בריה, ונטיל ידוי ונשיק לון, ואנא לחיכנא עפרא דתחות
רגלוי. בעו חברייה למבפי, ולא יכילו למלא. שארו חברייה בבכיה, ורבי
אלעזר בריה נפיל תלת זמנין, ולא יכיל למפתח פומיה. לבתר פתח ואמר,
אבא אבא. תלת הון, חד אתחזרו. השתא תנווד חיותא, צפראן טאסין,
משתקעו בנוקבאן דימא רבא, וחברייה פלהו שתנין דמא.

קם רבי חניי על רגלוי ואמר, עד השתא בוצינא קדישא מסתכל (סייא
משתדל) עלן. השתא לאו הוא עדן, אלא לאשתדלא ביקרייה. קם רבי אלעזר
ורבי אבא, נטלו ליה בטיקרא דסיקלא, מאן חמא (סייא ערעורא וערבוביא)
ערבוביא דחברייה, וכל ביתא הוה סליק ריחין סליקו ביה בפורייה, ולא
אשתמש ביה, אלא רבי אלעזר ורבי אבא.

אתו טריקין, ומארי תריסין דכפר צפרי וטרדאן בהו (סייא דצפרי וטרדיא והו)
בני מרוניא, צווחין בקטירין, דחשיבו דלא יתקבר תמן. בטר דנפק
פורייה, הוה סליק באוירא. ואשא הוה להיט קמיה, שמעו קלא, עולו
ואתו, ואתכנשו להילולא דרבי שמעון, יבא שלום ינוחו על משכבותם.

כִּד עָאֵל לְמַעְרַתָּא שְׁמַעוּ קְלָא בְּמַעְרַתָּא, זֶה הָאִישׁ מְרַעִישׁ הָאָרֶץ מְרַגִּיז
מִמְלָכוֹת, כִּמְה פְּטָרִין בְּרַקִּיעָא מִשְׁתַּכְּכִין (ס"א ולא משתכחין) בְּיוֹמָא דִּין בְּגִינְךָ,
דְּנָא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, דְּמַאֲרִיה מִשְׁתַּבַּח בֵּיה בְּכָל יוֹמָא. זְכָאָה חוֹלְקִיה
לְעִילָא וְתַתָּא. כִּמְה גְּנִיזִין עֲלָאִין מִסְתַּמְרִין לֵיה, עָלִיה אֲתַמֵּר: וְאַתָּה לָךְ
לְקַץ וְתַנּוּחַ וְתַעֲמוֹד לְגוֹרְלָךְ לְקַץ הַיָּמִין.

תפילה לאחר הלימוד

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מִלְּפָנֵינוּ, מְצִילֵנוּ בּוֹרְאֵנוּ
יוֹצְרֵנוּ וְעוֹשֵׂנוּ, שְׁתִּקְבַּל בְּחַסְדְּךָ וּבְרַחֲמִים לְמוֹדֵנוּ אֲשֶׁר לְמַדְנוּ לְפָנֶיךָ, לְזִכוֹת
וּלְמַנוּחַת נַפְשׁ נְשָׁמַת (פב"ט). וַיַּעַל לְרַצוֹן וּלְנַחַת רוּחַ לְפָנֶיךָ כִּסֵּא כְבוֹדְךָ
לְהַשְׁפִּיעַ עָלֶיךָ שְׁפָעַת יְפָעַת אֲוֵרוֹת טַלְךָ, כְּדִי שְׁתַּכַּנֵּס לְגֹן עֵדֶן עֲלִינוּ, לְאֹר
בְּאֹר פְּנִיךָ וְלִהְנוֹת מִזֵּיו שְׁכִינְתְּךָ. וְתַהֲיֶה לָּהּ מְנוּחָה נְכוֹנָה בְּגֹן עֵדֶן מוֹשְׁבָה
כָּל הַיָּמִים בְּמַחְצֶתְךָ שֶׁל צְדִיקִים. וַיַּעֲמֵד עָלֶיךָ מְלָאכִים הַמוֹנִי מַעֲלָה
לְהַמְלִיץ טוֹב בְּעַדְךָ. וַיִּקְרָאוּ לְפָנֶיךָ זְכוּיֹתֶיךָ. וּבְזִכוֹת כָּל הַשְּׁמוֹת וְהַצְּרוּפִים
וְהַסּוּדוֹת הַיוֹצְאִים וְהַרְמוּזִים וְהַמְצַרְפִּים בְּלִמּוּד שְׁלֵמֵנוּ תִּקְבַּלְנָה
כְּקַרְבָּנוֹת וּמְנוּחוֹת וְנַחוּחִים, וּבְצִדְקַת תַּעֲנֶה נּוֹרְאוֹת לְכֹלָא הַפְּשַׁע וְלִהְתֵּם
חֲטָאֵת. וַיִּפְתַּחוּ לָּהּ שַׁעַר הַשְּׁמַיִם וְעַל מִי מְנוּחוֹת יִנְהַלּוּהוּ וְיִלּוּהוּ, וְיוֹשִׁיבוּהוּ
בְּמַעוֹן בֵּיתְךָ וּמְקוֹם מְשַׁכֵּן כְּבוֹדְךָ, וְיִסְתִּירוּהוּ בְּסִתְרֵךָ עֲלִינוּ, שׁוֹכֵן רוּם
חֲבִיוֹן, לְהַצִּילָה וְלַהּוֹשִׁיעָה מִשְׁטָן רָע וּמִמְקַטְרֵגִים רָעִים וְתַהֲיֶה מְנוּחַתָּה
כְּבוֹד בְּמְנוּחַת שְׁלוֹם הַשְּׁקֵט וּבְטַח. כְּדַכְתִּיב יְבֵא שְׁלוֹם יְנוּחוּ עַל מְשַׁכְּבוֹתֵם
הוֹלֵךְ נְכוּחוֹ. עַד שְׁתַּעֲמֵד לְגוֹרְלָהּ לְקַץ הַיָּמִין. וַיִּתְקִים בְּנוֹ מִקְרָא שְׁכַתוֹב
בְּלַע הַמּוֹת לְנֶצַח וּמַחָה אֲדַנִּי אֱלֹהִים דְּמַעָה מַעַל כָּל פְּנִים. וְחַרְפַּת עֲמוֹ יִסִּיר
מַעַל כָּל הָאָרֶץ כִּי יִהְיֶה דְבָר. וְאַתָּה יְהוָה בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים אֵל שְׂדֵי, תֹאמַר
לְצָרוֹתֵינוּ דִּי. אָנָּה יְהוָה מְלִטָה הַמְּחַנֶּה הַנְּשָׂאָר לְפִלְטָה. וְקָרָא אֵלֶיךָ אֵת
הַקְּרִיאָה עַל הַגְּאֻלָּה וְעַל הַתְּמוּרָה, כִּי אֵין זוֹלָתְךָ לְגַאֲלֵי וּלְקַבֵּץ שָׁה פְּזוּרָה.
וּמַהֲרָה יְבֵא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וְנִקְוָמָה וְנַעֲלֶה בֵּית אֱלֹהֵינוּ, כִּן יְהִי רְצוֹן:

וְיִהִי נַעַם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ
כּוֹנֵנָה. בְּרוּךְ יְהוָה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: וְאֲנִי תַּפְלִיתִי לָךְ יְהוָה עֵת רְצוֹן
אֱלֹהִים בְּרַב חַסְדְּךָ עֲנֵנִי בְּאַמֶּת יְשַׁעְךָ: יְהִיו לְרַצוֹן אֲמָרֵי פִי וְהִגִּיוֹן לְבִי
לְפָנֶיךָ ה' צוּרִי וְגֹאֲלִי:

קדיש על ישראל

יְתַגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיָּהּ רַבָּא. (אמן) בְּעֵלְמָא דִּי בְרָא, כְּרַעוּתִיָּהּ. וְיִמְלִיךְ מַלְכוּתִיָּהּ, וְיִצְמַח פְּרָקְנִיָּהּ, וְיִקְרַב מְשִׁיחָהּ. (אמן) בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן וּבְחַיִּי דְכָל-בֵּית יִשְׂרָאֵל, בְּעֵגְלָא וּבְזֶמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן) יְהֵא שְׁמִיָּהּ רַבָּא מְבָרַךְ, לְעַלְמֵי עֵלְמֵי יִתְבָּרַךְ, וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרַוַּם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל, שְׁמִיָּהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. (אמן) לְעֵלְמָא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא, שִׁירְתָּא, תְּשֻׁבָתָא וְנַחֲמָתָא דְאִמְרוּן בְּעֵלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבְּנָא וְעַל תַּלְמֵי דִּיהוֹן וְעַל-כָּל-תַּלְמֵי דִּי תַלְמֵי דִּיהוֹן, דְּעֵסְקִין בְּאוּרֵי תַּא קְדִישֵׁתָא, דִּי בְּאַתְרָא הָדִין וְדִי בְּכָל-אַתְרָא וְאַתְרָא, יְהֵא לְנָא וּלְכֹון וּלְהוֹן, שְׁלָמָא חֲנָא וְחֲסִידָא וְרַחֲמֵי, מִן קֻדְסֵי מְאֵרֵי שְׁמִיָּהּ וְאַרְעָא, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמִיָּהּ, חַיִּים וְשָׁבַע וְיִשׁוּעָה וְנַחֲמָה וְשִׁיזְבָּא וְרַפּוּאָה וְגִאָּלָה וְסְלִיחָה וְכִפּוּרָה וְרוּחַ וְהַצְּלָה, לְנוּ וּלְכָל-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן) עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ, וְעַל כָּל-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן. (אמן)

השכבה

(לאיש:) טוב שם משמון טוב
(לאשה:) אשת חיל מי ימצא ורחק מפנינים מכרה

המרחם על כל בריותיו, הוא יחוס ויחמל וירחם, על נפש רוח ונשמה של
(פב"פ). רוח ה' תניחנו (לאשה): תניחנה) בגן עדן.

ברכת בית העלמין

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר יָצַר אֶתְכֶם בְּדִין, וּבְרָא אֶתְכֶם בְּדִין, וְכִלְכַּל אֶתְכֶם בְּדִין, וַיּוֹדַע מִסְפַּר כָּלְכֶם בְּדִין, וְהוּא עֹתִיד לְהַחְיֹתְכֶם

מזמורי תהילים שנוהגים לקרוא בבית העלמין

פרק- לג

רָנְנוּ צְדִיקִים בַּיהוָה לְיִשְׂרָאֵל נִאֲנָה תְהִלָּה: הוֹדוּ לַיהוָה בְּכִנּוּר בְּנֶבֶל עֲשׂוּר
זָמְרוּ לוֹ: שִׁירוּ לוֹ שִׁיר חֲדָשׁ הִיטִיבוּ נֶגֶן בְּתִרְוָעָה: כִּי יִשָּׂר דְּבַר יְהוָה וְכָל
מַעֲשָׂהוּ בְּאֱמוּנָה: אֲהַב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט חָסֵד יְהוָה מְלֶאכֶה הָאָרֶץ: בְּדַבַּר יְהוָה
שָׁמַיִם נִעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּי כָל צְבָאָם: כִּנֹּס כַּנֹּד מִי הַיָּם נָתַן בְּאֲצֻרֹת תְּהוֹמוֹת:
יִירָאוּ מִיְהוָה כָּל הָאָרֶץ מִמֶּנּוּ יִגּוּרוּ כָּל יֹשְׁבֵי תֵבֶל: כִּי הוּא אָמַר וַיְהִי הוּא
צִוָּה וַיַּעֲמֵד: יְהוָה הִפִּיר עֲצַת גּוֹיִם הִנְיָא מַחֲשָׁבוֹת עַמִּים: עֲצַת יְהוָה לְעוֹלָם
תִּעֲמָד מַחֲשָׁבוֹת לְבוֹ לְדָר וְדָר: אֲשֶׁר־יִהְיֶה הַגּוֹי אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהָיו הָעַם בְּחָר
לְנַחֲלָה לוֹ: מִשְׁמַיִם הִבִּיט יְהוָה רָאָה אֶת כָּל בְּנֵי הָאָדָם: מִמַּכּוֹן שְׁבַתּוֹ
הִשְׁגִּיחַ אֶל כָּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ: הִלְצָר יַחַד לְבָם הַמִּבִּין אֶל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם: אִין
הַמֶּלֶךְ נוֹשָׁע בְּרַב חֵיל גִּבּוֹר לֹא יִנָּצֵל בְּרַב כַּח: שֶׁקֶר הַסּוֹס לְתִשׁוּעָה וּבְרַב
חֵילוֹ לֹא יִמָּלֵט: הִנֵּה עֵין יְהוָה אֶל יְרֵאָיו לְמִי־חַלִּים לְחַסְדּוֹ: לְהַצִּיל מִמּוֹת
נַפְשָׁם וּלְחַיּוֹתָם בְּרַעַב: נַפְשֵׁנוּ חֲפָתָה לַיהוָה עֲזָרְנוּ וּמִגִּנְנוּ הוּא: כִּי בּוֹ יִשְׁמַח
לִבֵּנוּ כִּי בְשֵׁם קִדְשׁוֹ בְּטַחְנוּ: יְהִי חֲסִידְךָ יְהוָה עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יַחַלְנוּ לָךְ:

פרק- טז

מִכְתָּם לְדוֹד שְׁמֵרְנִי אֶל כִּי חָסִיתִי בְךָ: אֲמַרְתָּ לַיהוָה אֲדַנִּי אַתָּה טוֹבֵתִי בֵּל
עָלֶיךָ: לְקִדּוּשִׁים אֲשֶׁר בְּאָרֶץ הַמָּה וְאֲדִירִי כָּל חֲפָצֵי בָם: יִרְבוּ עֲצָבוֹתָם
אֲחֵר מִהָרוּ בֵּל אֲסִיף נִסְפִיָּהֶם מִדָּם וּבֵל אֲשָׂא אֶת שְׁמוֹתָם עַל שִׁפְתֵי: יְהוָה
מִנֵּת חֲלִקִי וְכוֹסֵי אַתָּה תוֹמִיךָ גּוֹרְלִי: חֲבָלִים נָפְלוּ לִי בִּנְעָמִים אֲף נַחֲלַת
שִׁפְרָה עָלִי: אֲבָרְךָ אֶת יְהוָה אֲשֶׁר יַעֲצָנִי אֲף לִילּוֹת יִסְרוּנִי כְלִיּוֹתִי: שׁוֹיֵתִי
יְהוָה לְנִגְדִי תִמְיֵד כִּי מִימִינִי בֵּל אֲמוּט: לִכֵּן שָׁמַח לִבִּי וַיִּגַּל כְּבוֹדִי אֲף בְּשָׂרִי
יִשְׁכֹּן לְבַטַח: כִּי לֹא תַעֲזֹב נַפְשִׁי לְשָׂאוֹל לֹא תִתֵּן חֲסִידְךָ לְרֵאוֹת שְׁחַת:
תוֹדִיעֵנִי אֲרַח חַיִּים שְׁבַע שְׁמַחוֹת אֶת פְּנִיךָ נְעֻמוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח

פרק-יז

תפלה לְדוֹד שְׁמֵעָה יְהוָה צִדְקַת הַקְּשִׁיבָה רְנָתִי הַאֲזִינָה תִּפְלְתִי בְּלֹא שְׁפָתַי מִרְמָה: מִלְּפָנֶיךָ מִשְׁפָּטִי יֵצֵא עֵינֶיךָ תִּחְזִינָה מִיִּשְׂרָאֵל: בְּחַנְתָּ לְבִי פְקֻדָתְךָ לִילָה צָרְפָתָנִי בַל תִּמְצָא זַמְתִּי בַל יַעֲבֹר פִּי: לַפְעֻלוֹת אָדָם בְּדָבָר שְׁפָתֶיךָ אָנֹכִי שְׁמַרְתִּי אַרְחוֹת פְּרִיץ: תִּמְדָּךְ אֲשֶׁר־י בְּמַעְגְלוֹתֶיךָ בַל נְמוּטוּ פְעָמַי: אָנֹכִי קָרָאתֶיךָ כִּי תַעֲנֶנִי אֵל הַט אֲזַנְךָ לִי שְׁמַע אִמְרָתִי: הַפְּלֵה חֲסָדֶיךָ מוֹשִׁיעַ חוֹסִים מִמַּתְקוֹמָמִים בִּימִינֶךָ: שְׁמִרְנִי כְּאִישׁוֹן בֵּית עֵין בְּצֶל כְּנָפֶיךָ תִּסְתִּירֵנִי: מִפְּנֵי רְשָׁעִים זֶה שְׁדוּנִי אִיבִי בְּנֶפֶשׁ יִקִּיפוּ עָלַי: חֲלַבְמוֹ סָגְרוּ פִּימוֹ דָּבָרוֹ בְּגֹאוֹת: אֲשֶׁר־נֹו עֲתָה (סבבונג) סָבְבוּנוּ עֵינֵיהֶם יִשְׁתִּיחוּ לְנִטוֹת בְּאֶרֶץ: דְּמִינוּ כְּאַרְיֵה יִכְסוֹף לְטָרוֹף וְכִכְפִּיר יֵשֵׁב בְּמִסְתָּרִים: קוֹמָה יְהוָה קַדְמָה פְּנֵיו הִכְרִיעֵהוּ פִּלְטָה נֶפֶשׁ־י מִרְשָׁע חֲרָבֶךָ: מִמַּתִּים יָדְךָ יְהוָה מִמַּתִּים מִחֲלָד חֲלָקִים בְּחַיִּים (וצפינד) וְצַפּוֹנֶךָ תִּמְלֵא בְטָנָם יִשְׁבְּעוּ בָּנִים וְהַנִּיחוּ יִתְרָם לְעוֹלָלֵיהֶם: אָנֹכִי בְּצִדְקָתְךָ אֲחֻזָּה פָּנֶיךָ אֲשַׁבְּעָה בְּהַקִּיץ תִּמְוֹנָתֶךָ:

פרק-עב

לְשִׁלְמָה אֱלֹהִים מִשְׁפָּטֶיךָ לְמַלְךָ תָּנוּ וְצִדְקָתֶךָ לְבֹו מְלֶךְ: יָדִין עַמְּךָ בְּצִדְקָתְךָ וְעֵינֶיךָ בְּמִשְׁפָּט: יִשְׂאוּ הָרִים שְׁלוֹם לְעַם וּגְבָעוֹת בְּצִדְקָתְךָ: יִשְׁפֹּט עֵינָי עִם יוֹשִׁיעַ לְבַנֵּי אֲבִיוֹן וַיִּדְכֵּא עוֹשֶׂק: יִירָאוּךָ עִם שְׁמֵשׁ וּלְפָנֶיךָ יִרַח דּוֹר דּוֹרִים: יִרְדַּךְ כְּמָטָר עַל גִּזְו כְּרִבִּיבִים זְרוֹזִיף אֶרֶץ: יִפְרַח בְּיָמָיו צְדִיק וְרַב שְׁלוֹם עַד בְּלִי יִרַח: וַיִּרְדַּךְ מֵיָם עַד יָם וּמִנְהַר עַד אֶפְסֵי אֶרֶץ: לְפָנֶיךָ יִכְרְעוּ צִיִּים וְאִיבֵיו עֶפְרַיִם יִלְחָכוּ: מַלְכֵי תְרַשִׁישׁ וְאַיִים מִנְחָה יִשְׁבִּיבוּ מַלְכֵי שְׁבָא וְסָבָא אֲשֶׁכֶר יִקְרִיבוּ: וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ כָּל מַלְכִים כָּל גּוֹיִם יַעֲבֹדוּהוּ: כִּי יֵצֵל אֲבִיוֹן מִשׁוּעַ וְעֵנִי וְאִין עֲזָר לוֹ: יַחַס עַל דָּל וְאֲבִיוֹן וּנְפֹשׁוֹת אֲבִיוֹנִים יוֹשִׁיעַ: מִתּוֹךְ וּמִחֲמַס יִגָּאֵל נֶפֶשׁ וַיִּיקָר דָּמָם בְּעֵינָיו: וַיַּחֲוֵ וַיִּתֵּן לוֹ מִזֶּהָב שְׁבָא וַיִּתְפַּלֵּל בְּעַדוֹ תְּמִיד כָּל הַיּוֹם יִבְרַכְנָהוּ: יְהִי פֶסֶת בַּר בְּאֶרֶץ בְּרֵאשׁ הָרִים יִרְעֵשׁ כְּלָבָנוֹן פְּרִיֹו וְיִצְיָאוּ מִעִיר כְּעֵשֶׂב הָאֶרֶץ: יְהִי שְׁמוֹ לְעוֹלָם לְפָנֶיךָ שְׁמֵשׁ (ויני) יִנּוֹן שְׁמוֹ וַיִּתְבָּרְכוּ בוֹ כָּל גּוֹיִם יִאֲשְׁרוּהוּ: בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֲשֵׂה נִפְלְאוֹת לְבָדוֹ: וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וַיִּמְלֵא כְבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאֶרֶץ אָמֵן וְאָמֵן: כָּלוּ תִּפְלוֹת דָּוִד בְּיָמֶיךָ

פרק-צא

יֵשֵׁב בְּסִתְרָה עֲלִיוֹן בְּצֶל שְׁדֵי יִתְלוֹנֵן: אִמְרָ לִיהוָה מִחֲסִי וּמִצוֹדֹתַי אֱלֹהֵי אֲבֹתָי בּוֹ: כִּי הוּא יִצְלֶנִי מִפַּח יְקוֹשׁ מִדְּבַר הַחוּת: בְּאֲבָרְתוֹ יִסָּךְ לִךְ וַתַּחַת כְּנָפָיו תִּחְסֶה צְנָה וְסִחְרָה אֲמַתּוֹ: לֹא תִיָּרָא מִפַּחַד לִילָה מִחַץ יַעוּף יוֹמָם: מִדְּבַר בְּאִפְלָה יִהְלֶךְ מִקְטָב יָשׁוּד צְהָרִים: יִפֹּל מִצִּדְךָ אֶלְךָ וּרְבָבָה מִימִינֶךָ אֶלְיָךְ לֹא יִגָּשׁ: רַק בְּעֵינֶיךָ תִּבְיֵט וְשִׁלְמַת רְשָׁעִים תִּרְאֶה: כִּי אֲתָה יְהוָה

מחסי עליון שמת מעונד: לא תאנה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלה: כי
מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך: על כפים ישאונך פן תגף באבן רגלך:
על שחל ופתן תדרך תרמס כפיר ותנין: כי בי חשק ואפליטהו אשגבהו כי
ידע שמי: יקראני ואענהו עמו אנכי בצרה אחלצהו ואכבדהו: ארץ ימים
אשביעהו ואראהו בישועתי:

פרק-קד

ברכי נפשי את יהוה יהוה אלהי גדלת מאד הוד והדר לבשת: עטה אור
כשלמה נוטה שמים פריעה: המקרה במים עליותיו השם עבים רכובו
המהלך על כנפי ריח: עשה מלאכיו ריחות משרתיו אש להט: יסד ארץ
על מכוניה בל תמוט עולם ועד: תהום כלבוש כסיתו על הרים יעמדו מים:
מן גערתך ינוסון מן קול רעמך יחפזון: יעלו הרים ירדו בקעות אל מקום
זה יסדת להם: גבול שמת בל יעברון בל ישובון לכסות הארץ: המשלח
מעינים בנחלים בין הרים יהלכון: ישקו כל חיתו שדי ישברו פראים
צמאם: עליהם עוף השמים ישכון מפין עפאים יתנו קול: משקה הרים
מעליותיו מפרי מעשיך תשבע הארץ: מצמיח חציר לבהמה ועשב לעבדת
האדם להוציא לחם מן הארץ: ויין ישמח לבב אנוש להצהיל פנים משמן
ולחם לבב אנוש יסעד: ישבעו עצי יהוה ארזי לבנון אשר נטע: אשר שם
צפרים יקננו חסידה ברושים ביתה: הרים הגבהים ליעלים סלעים מחסה
לשפנים: עשה ירח למועדים שמש ידע מבואו: תשת חשך ויהי לילה בו
תרמש כל חיתו יער: הכפירים שאגים לטרף ולבקש מאל אכלם: תזרח
השמש יאספון ואל מעונתם ירבצון: יצא אדם לפעלו ולעבדתו עדי ערב:
מה רבו מעשיך יהוה כלם בחכמה עשית מלאה הארץ קנייך: זה היס גדול
ורחב ידים שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדלות: שם אניות
יהלכון לוינתן זה יצרת לשחק בו: כלם אליך ישברון לתת אכלם בעתו:
תתן להם ילקטון תפתח ידך ישבעון טוב: תסתיר פניך יבהלון תסוף ריחם
יגעוון ואל עפרם ישובון: תשלח ריחך יבראון ותחדש פני אדמה: יהי
כבוד יהוה לעולם ישמח יהוה במעשיו: המביט לארץ ותרעד יגע בהרים
ויעשנו: אשירה ליהוה בחיי אומרה לאלהי בעודי: יערב עליו שיחי אנכי
אשמח ביהוה: יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את
יהוה הללויה:

פרק-קל

שיר המעלות ממעמקים קראתיך יהוה: אדני שמעה בקולי תהיינה אזניך
קשבות לקול תחנוני: אם עונות תשמר יה אדני מי יעמד: כי עמך
הסליחה למען תורא: קויתי יהוה קויתה נפשי ולדברו הוחלתי: נפשי
לאדני משמרים לבקר שמרים לבקר: יחל ישראל אל יהוה כי עם יהוה

הַחֶסֶד וְהַרְבֵּה עֲמוֹ פְדוּת: וְהוּא יִפְדֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל מִכָּל עֲוֹנוֹתָיו: